

Ilham Hamdouni
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto
Tulkki (AMK), asioimistulkkaus
Opinnäytetyö, 2019

TERVETULOA YLÄKOULUUN! -OPPAAN KÄÄNTÄMINEN SUOMEN KIELESTÄ ARABIAN KIELELLE

TIIVISTELMÄ

Ilham Hamdouni

TERVETULOA YLÄKOULUUN! -oppaan kääntäminen suomen kielestä arabian kielelle

42 s., 2 liitettä

Syksy 2019

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto

Opinnäytetyön tarkoitus oli kääntää Vanhempainliiton "Tervetuloa yläkouluun!" sähköinen opas arabiankielisille vanhemmille. Tavoitteena oli saada aikaan helpolukuinen ja selkeä arabiankielinen opas. Toimeksiantajana toimi Vanhempainliitto ry. Arabiankielinen, auktorisoitu kääntäjä toimi työelämäohjaajana ja tarkisti tehdyn käännöksen.

Opinnäytetyö on toiminnallinen ja sen tuotteena on arabiankielinen sähköinen opas. Oppaan tarkoituksena on antaa tietoa yläkoulusta ja mahdollisista tulevista haasteista muutosvaiheessa alakoulusta yläkouluun. Käännöstyö on tehty helpottamaan seitsemännen luokan arabiankielisten oppilaiden vanhempien tietojen saantia arabian kielellä. Työ on tarkoitettu myös muille arabiankielisille henkilöille, jotka ovat kiinnostuneita suomalaisesta yläkoulujärjestelmästä. Arabiankielinen opas tulee Vanhempain liiton internetsivuille ja sitä käytetään kouluissa ja vanhempainilloissa sekä tulkkauksissa helpottamassa asioimistulkkien valmistumista tulkkaukseen.

Opinnäytetyössä käsiteltiin käännösprosessia suomen kielestä arabian kielelle ja käännösteorioita sekä pohdittiin käännöshaasteita, jotka olivat sidoksissa kielten rakenteisiin ja erilaiseen kulttuuriin.

Laadittu opas on hyvä työväline koulun työntekijöille, asioimistulkeille, arabiankielisille vanhemmille ja jopa arabiankielisille oppilaille. Se on kooste, josta löytyy erilaista tietoa yläkoulusta ja koulumaailmasta. Se on myös helposti saatavilla sähköisenä versiona.

Asiasanat: Peruskoulu, opas, asioimistulkkaus, kääntäminen, toiminnallinen opinnäytetyö, pragmaattiset adaptaatiot, skoposteoria.

ABSTRACT

Ilham Hamdouni

Welcome to middle school! A guide translated from Finnish into Arabic

43 pages, 2 appendices

September 2019

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree in Humanities, Community Interpreting

The purpose of the thesis was to translate the electronic guide Welcome to secondary school by Finnish Parents' League considering Arabic-speaking parents. The aim of the thesis was to make the guide easier to read. The organisation that requested the guide was the Finnish Parents' League and the work-life partner was an officially authorised translator.

The thesis utilised the functional method and the project of the thesis was the electronic Arabic-speaking guide. One of the aims was to provide information about secondary school to the parents and to inform them about potential challenges their children are expected to face. The translation was done to provide Arabic-speaking information to parents of 7th graders and to other Arabic-speaking people interested in secondary school. The Arabic-language guide will be presented on the internet page of Finnish Parents' League and it will be used in schools, in the parent–teacher meetings and also in interpreting events to make the translating work easier.

The content of the thesis looks at theories behind translations and the processes of translating Finnish into Arabic as well as the translation problems related to language structures and other cultural differences.

The guide is a good tool for the school teaching staff, community interpreters, Arabic-speaking parents and Arabic-speaking students. The guide is compiled of different pieces of information about secondary school and school life. It is also easier to obtain the guide in an electronic form.

Keywords: primary school, guide, community interpreting, translation, functional study, pragmatic adaptations, Skopos theory.

إلهام حمدوني
دليل مرحباً بكم في الإعدادية (التعليم المتوسط)! مترجم من اللغة الفنلندية إلى اللغة العربية
42 صفحة والمرفقات عددها 2
الدورة الخريفية لعام 2019
جامعة العلوم التطبيقية دياكونيا
بكالوريوس العلوم الانسانية

أطروحتي للتخرج كانت عبارة عن ترجمة لدليل إلكتروني موجه لوالدي تلاميذ الفصل السابع. نزولا عند رغبة نقابة الوالدين الفنلندية، كُتِبَ الدليل بأسلوب سهل وسلس ومفهوم.

الأطروحة عبارة عن رسالة عملية، ناتجها دليل إلكتروني غني بالمعلومات القيمة عن الدراسة بالإعدادية (التعليم المتوسط) بفنلندا وعن التحديات التي قد تواجه التلميذ نتيجة التغيرات الفيزيولوجية. الغرض من الأطروحة تسهيل التعاون بين البيت والمدرسة وتقديم المعلومات الكافية للعائلات الناطقة باللغة العربية عن النظام الدراسي بالإعدادية (التعليم المتوسط) في فنلندا. الدليل هو في صيغة إلكترونية بصفحة نقابة الوالدين واستخدامه مجاني للجميع. حيث أنه سيُعتبر أداة عمل لمعلمي الجالية العربية والمترجمين بالمدارس إضافة إلى العائلات العربية. كُتِبَ الدليل بأسلوب سهل ومبسط حتى يكون في وُسع الجميع فهم محتواه والاستفادة منه.

يتطرق تقرير الأطروحة لعملية الترجمة التحريرية من لغة لأخرى وأصولها. إضافة إلى سرد للقرارات التي اتخذتها كمتترجمة في عملية الترجمة التحريرية والصعوبات التي واجهتها أثناء عملية الترجمة، نتيجة اختلاف تركيب اللغتين العربية والفنلندية والثقافات بين فنلندا والعالم العربي. اعتمدت في الترجمة على النظرية الغائية لسلاستها وإعطائها حرية للمترجم للوصول للهدف المقصود.

الكلمات الدالة: التعليم الأساسي، دليل، الترجمة، الترجمة التحريرية، رسالة عملية، النظرية الغائية.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 KOULUMAAILMA SUOMESSA JA MAROKOSSA	10
2.1 Taustatietoja koulumaailmasta Suomessa.....	10
2.1.1 Koulujärjestelmä Suomessa.....	11
2.1.2 Vanhempainliitto Suomessa.....	13
2.1.3 Koulun ja kodin yhteistyön tärkeys Suomessa	13
2.2 Taustatietoja koulumaailmasta Marokossa	14
2.2.1 Koulujärjestelmä Marokossa	14
2.2.2 Vanhempainliitto Marokossa	17
3 MAAHANMUUTTAJAT KOULUTUSJÄRJESTELMÄSSÄ JA HAASTEET	19
4 ASIOIMISTULKKAUS	22
5 KÄÄNNÖSSTRATEGIAT JA KÄÄNNÖSTEORIAT	24
5.1 Kääntäminen	24
5.2 Käännösstrategiat	25
5.2.1 Kotouttavat ja vieraannuttavat strategiat	25
5.2.2 Pragmaattiset adaptaatiot	26
5.3 Käännösteoriat.....	28
5.3.1 Lingvistiset käännösteoriat.....	28
5.3.2 Kommunikatiiviset käännösteoriat.....	29
5.3.3 Skoposteoria	30
6 KÄÄNNÖSPROJEKTIN VAIHEET JA PROSESSIN KUVAUS	32
6.1 Oppaan tekeminen.....	32
6.2 Lähdetekstin analyysi.....	33
6.3 Kohdetekstin tavoite ja toimeksiantajan vaatimukset	34
6.4 Käännöstyön haasteet ja ratkaisut	35
6.5 Käännöstuotoksen viimeistely palautteiden perusteella	38
7 POHDINTA	40
LÄHTEET.....	42
LIITE 1: Suomenkielinen opas: TERVETULOA YLÄKOULUUN!	46
LIITE 2. Arabiankielinen opas: دليل مرحبا بكم في الإعدادية (التعليم المتوسط)!	47

1 JOHDANTO

Suomen koulujärjestelmä on yleensä hyvin tunnettu ympäri maailmaa. Se on yksi maailman parhaista koulujärjestelmistä. (Tilastokeskus. Suomi maailman kärjessä. Koulutus ja henkinen pääoma.) Vuonna 2018 tehdyssä maailmanlaajuisessa vertailussa Suomen koulutusjärjestelmä sijoittuu ensimmäiselle sijalle, kuten alla olevassa taulukossa näkyy.

TAULUKKO 1. Parhaat tulokset vuoden 2018 vertailussa (Prodiags. About-learning. Finland the global leader in educating).

Worldwide Educating For the Future Index 2018 scores, overall and by category (out of 100)

Colour key ■ High score ■ Medium score ■ Low score

RANK	ECONOMY	OVERALL SCORE	POLICY ENVIRONMENT	TEACHING ENVIRONMENT	SOCIO-ECONOMIC ENVIRONMENT
1	Finland	80.9	96.7	67.6	90.6
2	Switzerland	80.3	93.6	69.5	87.6
3	New Zealand	79.3	88.2	69.7	90.1
4	Sweden	78.1	89.5	66.5	89.8
5	Canada	77.9	76.5	74.5	88.3
6	Netherlands	76	71	75.4	85.1
7	Germany	74.8	77.4	69.7	83.8
7	Singapore	74.8	94	66.9	65.7
9	France	74.2	83.4	67.1	77.9
10	UK	74.1	72.6	70.7	84.8

Tästä huolimatta Suomessa asuu paljon maahanmuuttajia, joille koko koulujärjestelmä on uusi tai tuntematon. Vuonna 2015 koko Eurooppaan tuli ennätysmäärä turvapaikanhakijoita, Suomi mukaan lukien. Vuoden 2015 jälkeen arabi-ankielisten lukumäärä on lisääntynyt huomattavasti, kun Suomeen on tullut suuri määrä turvapaikanhakijoita erityisesti Irakista ja Syyriasta. Alla on kuva taulukosta, jossa nähdään prosentuaalisesti, kuinka iso osa turvapaikanhakijoista oli irakilaisia. Irakilaisten äidinkieli on yleensä arabia ja jopa kurdit puhuvat arabiaa, koska se on koulukieli Irakissa.

TAULUKKO 2. Vireille tulleet turvapaikkahakemukset 1.1.2015–29.11.2015 (Maahanmuuttovirasto. Tilastot. Kansainvälinen suojelu. Kansalaisuus).

Arabiankielisiä maahanmuuttajia oli Suomessa vuonna 2014 noin 14 825 henkilöä, ja vuonna 2017 määrä oli 26 467. Arabiankielisten asukkaiden määrä on siis lähes kaksinkertaistunut kolmen vuoden aikana. Suomessa asuu paljon ulkomaalaistaustaisia lapsia, jotka käyvät koulua ja suorittavat oppivelvollisuutta. Tilastokeskuksen mukaan Suomessa oli arabiankielisiä koululaisia vuonna 2015 noin 2 587 henkilöä ja vuonna 2017 noin 4 337. (Tilastokeskus. Maahanmuutto. Maahanmuuttajat väestössä. Vieraskieliset.)

Vanhemmat ja huoltajat tarvitsevat paljon tietoa lastensa koulunkäynnistä ja koulujärjestelmästä. Koulujen lisäksi kolmas sektori yrittää kovasti auttaa ja helpottaa maahanmuuttajien kotoutumista Suomessa. Yksi näistä kolmannen sektorin toimijoista on Vanhempainliitto. Vanhempainliitolla on monta opasta, jotka auttavat vanhempia ja huoltajia. Oppaat ovat täynnä tietoa, joka edesauttaa yhteistyötä ja helpottaa vanhempien ja oppilaiden koulunkäyntiä. Kielimuurin vuoksi monet maahanmuuttajien vanhemmat eivät hyödy näistä oppaista ja tärkeä tieto jää hyödyntämättä. Tämän takia Vanhempainliitto on teettänyt oppaiden käännöksiä monille kielille ja laittanut niitä liiton sivuille. Liitto pyrkii saamaan lisää käännöksiä muille kielille. (Vanhempainliitto. Opas.)

Edellä mainittujen asioiden vuoksi päätin vastata tähän avunhuutoon ja tehdä käännöksen Vanhempainliiton tarjoamasta oppaasta. Toiminnallinen opinnäytetyöni on Tervetuloa yläkouluun! -oppaan käännös. Lähdeteksti on tarkoitettu yläkoulun aloittavien lasten vanhemmille, ja käännöksestä on varmasti paljon hyötyä

arabiankielisille vanhemmille, kulttuuritulkeille ja asioimistulkeille kentällä. Vanhempainliitolla on jo suomenkielinen, ruotsinkielinen, englanninkielinen ja saamenkielinen versio. Oppaan arabiankieliselle versiolle on tarvetta, koska yläkouluissa on kasvava määrä arabiankielisiä oppilaita, joiden vanhemmat tarvitsevat tätä opasta, josta saa paljon hyödyllistä tietoa Suomen koulujärjestelmästä. Sitä voidaan käyttää kouluissa Vanhempainliiton lisäksi. Opas on helposti saatavilla, koska se on sähköinen tiedosto, jonka voi ladata maksutta.

Yläkoulu eroaa alakoulusta huomattavasti. Kun lapsi pääsee yläkouluun, monet asiat vaihtuvat muun muassa opettajat, kaverit, oppiaineet ja jopa kouluympäristö. Lapsen ikä on haastava, hän on juuri astumassa nuoruuden maailmaan ja kohtaa erilaisia muutoksia sekä fyysisesti että henkisesti. Oppilaan tulee tehdä erilaisia valintoja, joissa hän tarvitsee tukea ja apua sekä koulusta että kotoa. Tämän takia tarvitaan vanhempien ja koulun tiivistä yhteistyötä ja osallistumista, jotta lapsi kehittyy ja koulu sujuu asianmukaisesti. Vanhempien luottamus koulun henkilökunnan ammattitaitoon auttaa lasta viihtymään koulussa ja kehittymään turvallisessa ympäristössä. Käännöksellä yritän antaa tietoa yläkoulusta, näin helpotan koulun ja perheen yhteistyötä. Samalla helpotan asioimistulkkien toimeksiantoja kouluissa. Kuten sanotaan, tieto on valtaa.

Käännöksen tarkoitus on välittää viestiä arabiankielisille vanhemmille niistä muutoksista, jotka tapahtuvat, kun lapsi siirtyy yläkouluun. Esimerkiksi luokanopettaja ei enää ole, vaan hänen tilallaan ovat aineenopettajat ja luokanvalvoja tai ryhmänohjaaja, joka on vastuussa luokasta ja oppilaiden kouluasioista. Suomenkielinen opas on kirjoitettu helpolla suomen kielellä, ja tarkoitus olisi rakentaa samantyyppinen selkeä ja helposti luettava arabiankielinen versio. Koulumaailmassa käytetään ammattisanastoa, joka tuottaa välillä ongelmia tai ristiriitoja. Työskennellessäni tulkkina olen huomannut, että arabiankieliset perheet eivät tiedä, mitä erityisluokat ja erityispalvelut tarkoittavat. Tämän vuoksi perheet voivat olla pettyneitä tai närkästyneitä, jos niitä ehdotetaan heidän lapsilleen. Monet arabikulttuurista tulevat ajattelevat sen tarkoittavan, että heidän lapsensa on tyhmä tai epänormaali erityistarpeiden vuoksi. Palveluiden selittäminen ja tietopakettien antaminen vanhemmille helpottaa yhteistyötä ja auttaa asioimistulkkveja suorittamaan toimeksiantojaan kiittävästi. Tässä käännöksessä tavoite on

kääntää Vanhempainliiton opas suomen kielestä arabian kielelle. Käännöksen tulisi olla helppolukuinen, jotta se helpottaisi arabiankielisten vanhempien ymmärrystä ja tehostaisi yhteistyötä koulun ja vanhempien välillä.

2 KOULUMAAILMA SUOMESSA JA MAROKOSSA

Tässä osiossa annan yleistietoa koulumaailmasta Suomessa ja Marokossa. Tarkoitus on saada yleiskuva koulujärjestelmistä molemmissa maissa. Lisäksi kerron yleistä tietoa vanhempainliiton yhteistyöstä oppilaiden vanhempien kanssa, ja sen tärkeydestä oppilaiden hyvinvoinnin kannalta.

2.1 Taustatietoja koulumaailmasta Suomessa

Historiallisesti katsoen Suomessa ei ollut alussa koulurakennuksia, oli vain kiertäviä opettajia. Sitä kutsuttiin kiertokouluksi, joka alkoi 1600 luvulla. Se oli suosittu opetusmuoto Suomessa 1800 luvulla ja 1900 luvun alussa. Vuonna 1866 Suomessa perustettiin kansakoulu ja molemmat koulumuodot toimivat rinnakkain ja lopuksi kiertokoulu lakkautettiin asteittain. Jokainen sai opiskella omalla äidinkielellään, joita silloin olivat suomi ja ruotsi. Itsenäisen Suomen eduskunta painotti kansanopetuksen kehittämistä. Sen vuoksi säädettiin oppivelvollisuuslaki vuonna 1921. Vasta 1930-luvulla kansakoulu yleistyi kylissä. Vuonna 1943 kouluissa alettiin tarjota kaikille lapsille ilmainen kouluateria. Vuonna 1958 kansakoulusta tuli kuusivuotinen. Suuri muutos tapahtui vuonna 1970, kun rinnakkaiskoulujärjestelmä lakkautettiin. Alkoi yhdeksänvuotinen maksuton peruskoulu, joka toteuttaa kaikille oppilaille tasa-arvoa ja hyvinvointia kouluissa. (Tiimmiakatemia. Kansakoulun historia.)

Peruskoululain (L 476/1983) mukaan peruskoulu on yhtenäiskoulu, joka antaa kansalaisille tarpeellista yleissivistävää peruskoulutusta. Peruskoululain mukaan kouluttajan tulee pyrkiä kasvattamaan oppilaansa tasapainoiseksi, hyväkuntoiseksi, vastuuntuntoiseksi, itsenäiseksi, luovaksi, yhteistyökykyiseksi ja rauhan- tahtoiseksi ihmiseksi ja yhteiskunnan jäseneksi. Lain tavoitteena on muodostaa peruskoulu, jonka tulee kasvattaa oppilaansa siveellisyyteen ja hyviin tapoihin sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Pidentetty oppivelvollisuus on erityistarpeisille lapsille. Heille oppivelvollisuus kestää yksitoista vuotta ja esiaste voi olla enintään kaksivuotinen. Laki pyrkii siihen, että peruskoulun

opetuksessa ja toiminnoissa oppilas saa mahdollisuuden kehittyä monipuolisesti yhteiskunnan jäsenenä, tulevassa työelämässä, ammatinvalinnassa sekä jatko-opinnoissa että elinympäristössä. Lisäksi tarkoitus on saada tarpeeksi valmiuksia vaikuttaa luonnonsuojelussa, kansallisen kulttuurin ja kansallisten arvojen sekä kansainvälisen yhteistyön ja rauhan edistämisen parissa unohtamatta sukupuolten välisen tasa-arvon tärkeyttä. Tehtäväänsä hoitaessaan peruskoulun on pyrittävä läheiseen yhteisymmärrykseen ja yhteistyöhön kodin kanssa tukemalla kotia sen kasvatustehtävässä. (L 476/1983.)

Peruskoulu on yhtenäinen yhdeksänvuotinen koulu. Peruskoulun kuusi alinta vuosiluokkaa muodostavat ala-asteen ja kolme ylintä luokkaa yläasteen. Peruskouluun voi kuulua erityisluokkia. Peruskoulussa voidaan opetusministeriön luvalla ja valtioneuvoston määräämin perustein järjestää yhden lukuvuoden kestävää lisäopetusta peruskoulun oppimäärän suorittaneille, jota kutsutaan 10. luokaksi (kymppiluokaksi). Peruskoulussa voidaan niin ikään opetusministeriön luvalla ja valtioneuvoston määräämin perustein järjestää enintään yhden lukuvuoden kestävää esiopetusta lapsille, jotka eivät vielä ole oppivelvollisia. Esikoulu eli esiopetus tuli pakolliseksi vuoden 2015 alussa. (L 476/1983.)

2.1.1 Koulujärjestelmä Suomessa

Koulujärjestelmä Suomessa alkaa varhaiskasvatuksesta ja jatkuu korkeakoulutukseen asti. Varhaiskoulutuksessa kyse ei ole varsinaisesta koulutuksesta vaan varhaiskasvatuksesta, jota tarjotaan lapsille pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista. Se tukee lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Varhaiskasvatus on vapaaehtoista. Tämän jälkeen tulee esiopetus. Esiopetus järjestetään lapsille pääsääntöisesti oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna. Se vahvistaa oppimisen edellytyksiä. Esiopetuksen jälkeen lapsi siirtyy perusopetukseen, joka tarkoittaa yhdeksänvuotista yleissivistävää perusopetusta (peruskoulu). Perusopetuksen oppimäärällä suoritetaan oppivelvollisuus. Nuori siirtyy peruskoulun jälkeen toisen asteen koulutukseen, joka on joko ammatillista koulutusta tai lukio-koulutusta. Valmistuttuaan osa nuorista valitsee korkea-asteen koulutuksen, joka toteutuu ammattikorkeakouluissa tai yliopistoissa, riippuen opiskelijan saamasta

2.1.2 Vanhempainliitto Suomessa

Suomessa Vanhempainliitto on toiminut vuodesta 1907 lähtien. Aluksi liiton nimi oli Kotikasvatus-yhdistys. Sen perustaja oli kansakoulutarkastaja Kaarlo Kerkkonen. Tilanne oli haastava ja vuonna 1911 yhdistys oli lähellä lopettaa toimintansa. Tilanne parani, kun todellinen vaikuttaja Vilho Reima otti ohjat käteensä. Hän oli yhdistyksen pitkäaikainen pääsihteeri, joka oli toiminut kansakoulunopettajana ja kansanedustajana. Vuonna 1912 Reiman ansiosta yhdistyksestä tuli merkittävä yhteiskunnallinen järjestö. Yhdistyksen tavoite oli alusta lähtien tukea kotien harjoittamaa kasvatustyötä. Vuonna 1974 Kotikasvatussyhdistyksestä tuli Koti ja Koulu -yhdistysten Liitto. Vuonna 1990 nimi muuttui uudestaan Koululaisten vanhempien liitoksi ja lopulta vuonna 1995 Suomen Vanhempainliitoksi. Liiton pää tavoite on kehittää kodin ja koulun yhteistyötä. (Vanhempainliitto. Tietoa liitosta.)

Nykyään Vanhempainliitto on vanhempainyhdistysten yhteistyöjärjestö, joka edesauttaa yhteistyötä vanhempien, kasvatusyhteistyön asiantuntijoiden ja varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa. Vanhempainliitto on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Sen rooli on tukea kodin ja päiväkodin tai koulun tai oppilaitoksen yhteistyötä, ja samalla edistää lasten ja nuorten hyvinvointia, oppimista ja kasvua. Pääkonttori sijaitsee Helsingissä ja sivutoimisto löytyy Oulusta. Suomen Vanhempainliiton työtä tukevat sosiaali- ja terveysministeriö, Veikkauksen tuotot, Opetushallitus sekä opetus- ja kulttuuriministeriö. (Vanhempainliitto. Artikkelit. Vanhemmat mukaan koulun ja päiväkodin arkeen! miksi ja miten?)

Vanhempainliiton yhteistyökumppaneita ovat muun muassa Hyvinvointialan liitto ry, European Parents Association, Lastensuojelun keskusliitto ry, Opintokeskus Sivis, Suomen sosiaali ja terveys ry SOSTE, Väestöliitto ry ja Kehittämiskeskus Opinkirjo ry. (Vanhempainliitto. Tieto liitosta.)

2.1.3 Koulun ja kodin yhteistyön tärkeys Suomessa

Peruskoulussa on nostettu esiin koulun ja kodin yhteistyön tärkeys. Laissa määritellään koulun tehtävä ja vastuu lapsen koulutuksessa. Samalla määritellään,

että tehtävänsä hoitaessaan peruskoulun on pyrittävä läheiseen yhteisymmärrykseen ja yhteistyöhön kodin kanssa tukemalla kotia sen kasvatustehtävässä (L 476/1983). Vanhemmat ja huoltajat ovat mukana lapsen kasvatuksessa, se tekee heistä omien lastensa asiantuntijoita. Vanhempien ja huoltajien läsnäolo kouluissa on tärkeä. Se tukee lapsen kasvua ja oppimista ja vaikuttaa kouluyhteisön hyvinvointiin. Samalla vanhemmat ja huoltajat hyötyvät itse saamalla vertaistukea.

2.2 Taustatietoja koulumaailmasta Marokossa

Marokossa peruskoululain mukaan kaikilla lapsilla on oppivelvollisuus, mutta itse toteutus on tähän asti ollut haasteellista, mikä käy ilmi muun muassa Marokon mediassa, jossa puhutaan jatkuvasti lapsityövoimasta ja alaikäisten lukutaidottomuudesta. Oppivelvollisuuslaki on määrätty 13. marraskuuta 1963. Lain mukaan peruskoulu on velvollisuus kaikille lapsille, tytöille ja pojille, jotka ovat kuusivuotiaita. Se on heille maksuton, ja valtio sitoutuu järjestämään sen aluekouluissa, jotka vastaavat Suomessa lähikouluperiaatetta. Vanhemmat ja huoltajat ovat velvollisia noutamaan oppivelvollisuuslakia siihen asti, että lapsi täyttää 15 vuotta (L 1-63-071/1963). Valtiolla ei ole varaa valvoa oppivelvollisuuden suorittamista. Täten vastuu jää huoltajille ja perheet saattavat tästä syystä estää lasta menemästä kouluun. Perheet vetoavat usein pitkiin koulumatkoihin, köyhyyteen, lähikoulujen puutteeseen tai saattavat vain olla välinpitämättömiä.

2.2.1 Koulujärjestelmä Marokossa

Koulujärjestelmä Marokossa on aika lailla kuten Suomessa rakenteellisesti mutta ei sisällöllisesti kuten alla olevista taulukoista näkee. Marokon koulutus on sijalla 117 (The Legatum prosperity index 2018.), kun Suomi on ensimmäisellä sijalla maailmassa, tarkempi jakauma näkyy alla olevissa taulukoissa.

TAULUKKO 3. Marokon tulokset vuoden 2018 vertailussa (The Legatum prosperity index 2018. Rankings).

THE LEGATUM PROSPERITY INDEX™ 2018 <i>Creating the Pathways from Poverty to Prosperity</i>											
RANK	COUNTRY										
ADJUST PILLAR WEIGHTING ?			x1	x1	x1	x1	x1	x1	x1	x1	x1
102	Tunisia	+	119	99	73	117	85	77	120	135	81
103	Morocco	+	96	84	120	117	71	45	130	134	55
104	Tanzania	+	107	77	66	117	121	93	102	111	87
105	Zambia	+	135	50	81	112	125	117	92	45	93
106	Senegal	+	124	112	49	133	110	102	56	86	106
107	Lebanon	+	103	107	135	94	71	90	114	101	71
108	Iran	+	94	115	126	77	62	98	142	55	99
109	Bangladesh	+	85	123	89	111	100	61	101	97	135
110	Malawi	+	134	79	78	120	119	111	81	116	85
111	Ukraine	+	97	106	129	43	137	128	90	119	105
112	Djibouti	+	80	138	122	114	111	75	91	129	82
113	Laos	+	69	118	109	108	97	82	121	142	116

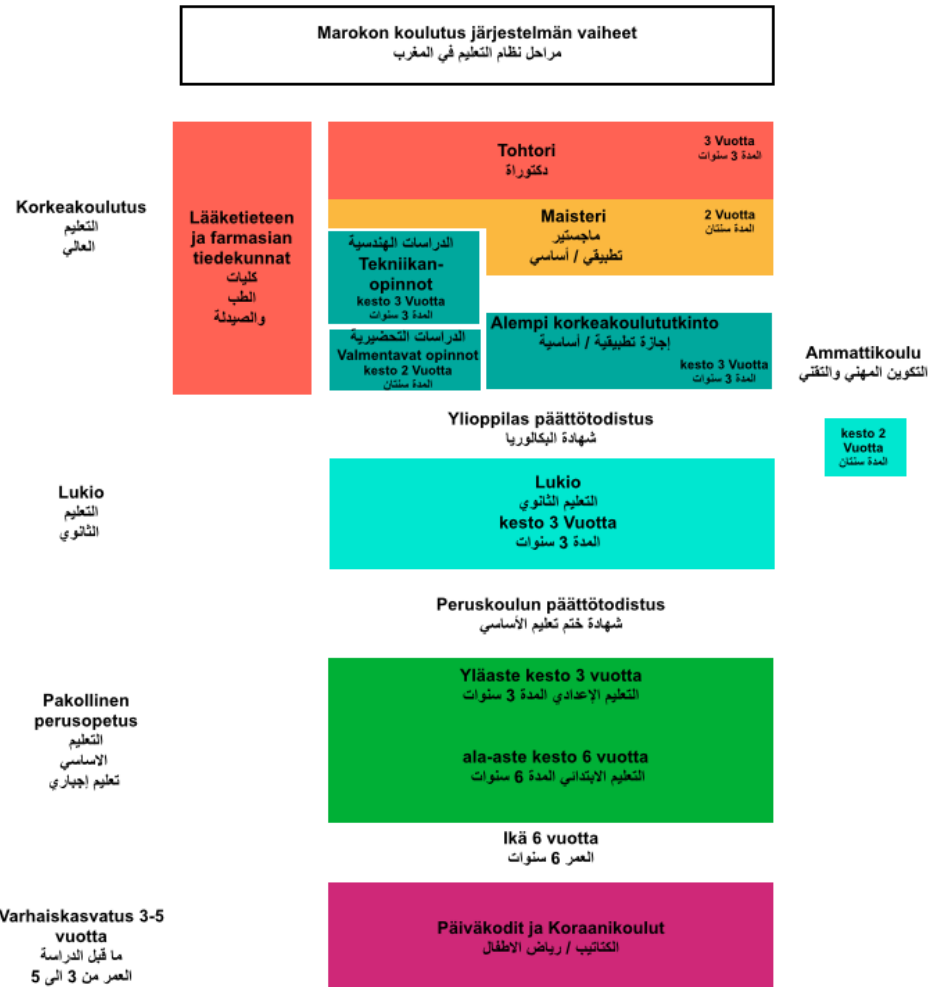
TAULUKKO 4. Suomen tulokset vuoden 2018 vertailussa (The Legatum prosperity index 2018. Rankings).

THE LEGATUM PROSPERITY INDEX™ 2018 <i>Creating the Pathways from Poverty to Prosperity</i>											
RANK	COUNTRY										
ADJUST PILLAR WEIGHTING ?			x1	x1	x1	x1	x1	x1	x1	x1	x1
1	Norway	+	7	11	3	4	8	1	9	3	8
2	New Zealand	+	14	2	2	10	17	24	2	1	4
3	Finland	+	12	6	1	1	5	11	11	14	3
4	Switzerland	+	4	10	4	2	4	13	21	13	10
5	Denmark	+	8	8	9	10	18	9	16	5	11
6	Sweden	+	5	13	6	16	7	12	10	22	12
7	United Kingdom	+	16	4	11	12	26	14	18	8	2
8	Canada	+	21	3	8	15	21	17	1	11	19
9	Netherlands	+	6	14	5	5	11	7	7	9	49
10	Ireland	+	10	16	14	6	27	5	5	7	14

Marokossa peruskouluissa oppilas on tekijän roolin sijaan kohde. Oppilas saa opettajilta erilaista tietoa, jonka hänen odotetaan sisäistävän ja muistavan tenttipäivinä. Maassa on edelleen konservatiivinen tapa opettaa siitä huolimatta, että yksityiskouluissa omaksutaan jatkuvasti uusia pedagogisia opetusmenetelmiä. Marokossa koulutusjärjestelmä alkaa varhaiskasvatuksesta jatkuen korkeakoulutukseen asti kuten Suomessa. Varhaiskasvatus järjestetään lapsille pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista.

Marokossa on sekä Koraanikouluja, jotka ovat suosittuja perheiden keskuudessa, että päiväkoteja. Molemmat tukevat lapsen kehitystä ja oppimista. Ne ovat maksullisia vapaaehtoisia palveluja. Koraanikoulussa opetetaan Koraania ja islamin pilareita ja käyttäytymistapoja muslimiyhteiskunnassa. Päiväkodissa opetetaan yhteiskunnan käyttäytymistapoja, kieliä kuten ranskaa tai englantia sekä askartelua. (المملكة المغربية وزارة التربية الوطنية والتكوين المهني والتعليم العالي والبحث العلمي. التربية)
(.الوطنية. النظام التربوي. التعليم الأولي. ظهير بشأن النظام الأساسي للتعليم الأولي. نصوص قانونية

Tämän jälkeen alkaa yhdeksänvuotinen yleissivistävä perusopetus, joka vastaa peruskoulua Suomessa. Se koostuu ala-asteesta, joka on kuuden vuoden mittainen ja yläasteesta, joka on kolmen vuoden mittainen. Perusopetuksen oppimäärällä suoritetaan oppivelvollisuus. Nuorilla on mahdollisuus peruskoulun jälkeen siirtyä lukioon. Kun oppilaan keskiarvo on heikko tai nuori haluaa suuntautua varhain johonkin ammattiin, tarjolla on toisen asteen ammatillinen koulutus. Marokossa ammattikoulu ei ole ollut aiemmin arvostettua, koska opiskelupolku päättyi ainoastaan toisen asteen koulutukseen. Aiemmin ei ollut mahdollisuutta jatkaa korkeakoulutukseen ammattikoulun päättötodistuksella. Nykyään tilanne on kehittynyt, tietyistä ammattikouluista voi saada mahdollisuuden jatko-opintoihin tietyissä teknisissä yliopistoissa, jotka vastaavat ammattikorkeakoulujen ideaa. Teknisen yliopiston suosio on kasvussa koko ajan Marokossa. Tästä huolimatta edelleen lukiosta valmistunut nuori valitsee lähes aina korkea-asteen koulutuksen, joka toteutuu yliopistoissa. Yleiskuvaus Marokkolaisesta koulutusjärjestelmästä näkyy alla olevassa kuviossa. (المملكة المغربية وزارة التربية الوطنية والتكوين المهني)
(. والتعليم العالي والبحث العلمي. التربية الوطنية. النظام التربوي). Käänsin kuvion sisällön, jotta se olisi suomen kieliselle lukijalle helpompaa hahmottaa Marokon koulutusjärjestelmä.

KUVIO 2. Marokon koulutusjärjestelmä (Aljamaa. النظام المدرسي في التعليم النظام الأولي. والابتدائي والثانوي).

2.2.2 Vanhempainliitto Marokossa

Marokossa on yhdistys, jolla on lähes sama toimikuva kuin Vanhempainliito. Sen nimi on فيدرالية جمعيات آباء وأولياء التلاميذ, joka lausutaan *fydralyh jm'eyat aba' wawlya' attlamyd*. Toiminta on säädetty laissa. Kuten Suomessa, se on koulujen vanhempainyhdistyksien liitto. Sen rooli on muun muassa vahvistaa yhteistyötä perheiden ja koulun kesken. Liitto tukee oppilaita, puolustaa heidän oikeuksiaan ja yrittää parantaa opetuksen laatua. Yhdistysten toimintaan vaikuttaa yhdistyksen jäsenten oma koulutustaso ja aktiivisuus sekä koulujen sijainti. Tavoite on tukea lasten opintoja, helpottaa perheen ja koulun yhteistyötä,

valistaa perheitä niiden roolista lapsen koulutuksessa, vaikuttaa koulun opetusympäristöön ja samalla auttaa sekä koulua että vähävaraisia lapsia taloudellisesti. (فيدرالية جمعيات آباء وأولياء التلاميذ.)

3 MAAHANMUUTTAJAT KOULUTUSJÄRJESTELMÄSSÄ JA HAASTEET

Maahanmuuttaja on yleiskäsite, joka kuvastaa kaikkia muuttavia henkilöitä muuton perusteista riippumatta (Kotouttaminen, keskeiset käsitteet).

Maahanmuuttajien määrä ja tausta vaihtelevat sen mukaan, arvioidaanko ulkomaalaisia kansalaisuuden, äidinkielen tai syntymämaan perusteella tai näiden yhdistelmänä. Alla olevassa taulukossa huomataan, että arabiankieliset ovat kolmanneksi suuri ryhmä Suomessa vuonna 2017. Irakilaiset ovat suurin ulkomaan kansalaisten ryhmä, joka puhuu arabiaa äidinkielenä tai toisena kielenä.

TAULUKKO 5. Suomen ulkomaalaisväestö kansalaisuuden, äidinkielen tai syntymämaan mukaan (Väestöliitto. Tutkimus. Väestötutkimuslaitos. Tilastoja. Maahanmuuttajat. Maahanmuuttajien määrä).

Suomen ulkomaalaisväestö kansalaisuuden,
äidinkielen tai syntymämaan mukaan, 2017

Koko väestö - 5 513 130

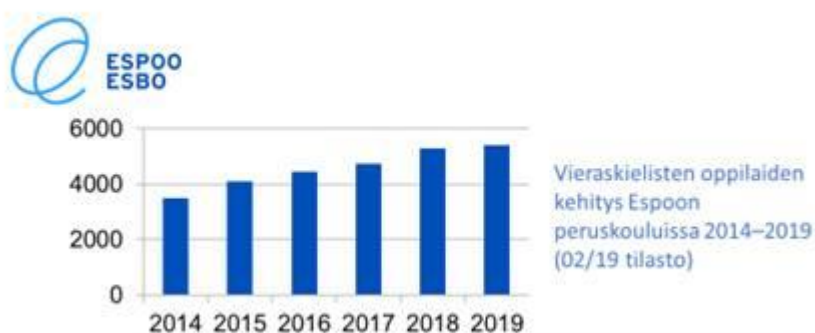
Ulkomaan kansalaisia	Vieraskielisiä	Ulkomailla syntyneitä
249 452 (4,5%)	373 325 (6,8%)	373 000 (6,8%)
Viro - 51 539	Venäjä - 77 177	Ent. NL - 56 696
Venäjä - 29 183	Viro, eesti - 49 590	Viro - 46 022
Irak - 11 729	Arabia - 26 467	Ruotsi - 32 424
Kiina - 8 742	Somali - 20 007	Irak - 16 254
Ruotsi - 8 018	Englanti - 19 626	Venäjä - 14 227
Thaimaa - 7 533	Kurdi - 13 327	Somalia - 11 437
Somalia - 6 677	Persia, farsi - 12 090	Kiina - 10 862
Afganistan - 5 792	Kiina - 11 825	Thaimaa - 10 517
Vietnam - 5 603	Albania - 10 391	Tuntemat - 9085
Syyria - 5 290	Vietnam - 9 872	Vietnam - 8012
...

Lähde: Tilastokeskus

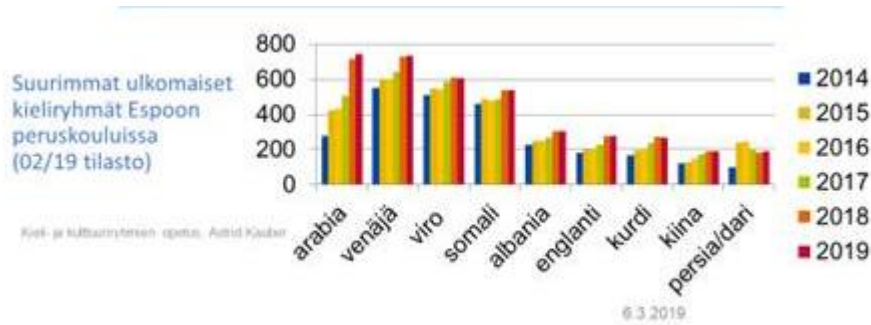
Kirjassa *Maailma muuttuu – muuttuuko koulukin?* on haastatteluja tavallisten suomalaisten koulukokemuksista. Esimerkiksi haastateltu Anna (Väljjarvi, Mannonen, Huttunen, Ojanen ja Koskelo 2018, 36) toteaa, että Suomen kouluihin tulee lapsia erilaisesta perheistä, on rikkaita ja köyhiä. Samalla tulee lapsia eri kulttuureista, on muun muassa eurooppalaisia, aasialaisia ja arabeja. Koulujen suurimpia tulevaisuudenhaasteita on antaa kaikille oppilaille erilaisia mahdollisuuksia tasavertaisesti ja oikeudenmukaisesti. Toisaalta haastateltu Ola (Väljjarvi ym.

2018, 66) vahvistaa, että molempien osapuolten tietämättömyyden määrä kouluissa on iso haaste yhteistyön ja palveluiden näkyvyyden ja käytön kannalta. (Väljærvi ym. 2018, 36–66). Espoon kaupungin sivistystoimiston suunnittelijan mukaan vieraskielisten lasten määrä on kasvanut Espoon varhaiskasvatuksessa 122 prosentilla. Vuonna 2006 oli 1 000 vieraskielistä oppilasta ja vuonna 2017 oli jo 4 400 vieraskielistä oppilasta. Peruskouluissa vieraskielisten oppilaiden määrä on kasvanut 17 %. Lukioissa opiskelevista 10 % on vieraskielisiä vuonna 2017, kun vuonna 2000 oli vain 5,6%. Yhdeksäsluokkalaisten Pisa 2012 –tutkimustulosten mukaan Suomessa syntyneiden ulkomaalaistaustaisten lasten osaamisen taso oli lähes kaksi vuotta vähemmän kuin kantasuomalaisten lasten tasoa. Ulkomaalaistaustaisten lasten tulokset olivat huonoja, vaikka he ovat osallistuneet Suomessa varhaiskasvatukseen ja käyneet peruskoulun. (Voipio-Huovinen 2019.)

Espoon kaupungin sivistystoimen järjestämässä Voipio-Huovisen pitämässä luennoissa kävi ilmi, että vieraskielisten oppilaiden määrä on lisääntynyt huomattavasti Espoon peruskouluissa. Arabian kieli oli yksi suurimmista ulkomaalaisista kieliryhmistä. Alla olevissa kuvioissa kolme ja neljä kuvataan tarkemmin kieliryhmien kehitystä.

KUVIO 3. Vieraskielisten oppilaiden määrän kehitys Espoon peruskouluissa 2014-2019 (Voipio-Huovinen 2019).

KUVIO 4. Suurimmat ulkomaiset kieliryhmät Espoon peruskouluissa. Tilasto tehty 02/19 (Voipio-Huovinen 2019).

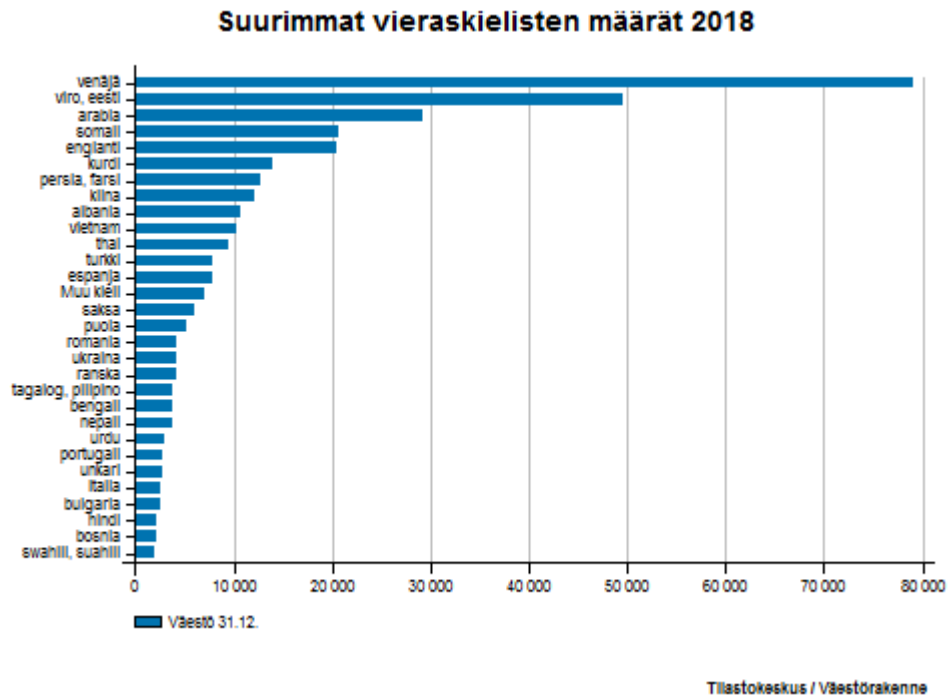
Toimiessani Espoon kaupungilla islamin opettajana ja tulkkina peruskouluympäristössä olen kokenut, että arabiankieliset ovat hyvin heterogeeninen oppilasryhmä. Suomen oppiminen on todella vaikeaa osalle arabiankielisistä oppilaista ja kulttuuriset erot tulevat näkyviin, kuten esimerkiksi jos oppilas tarkoittaa yllättää kaverinsa myönteisellä tavalla taputtamalla häntä saatetaan se useimmiten tulkita liian läheiseksi. Kovalla äänellä puhuminen saattaa pelästyttää suomenkieliset lapset. Yläkouluissa huomataan, että arabiankielisten oppilaiden käytös saattaa usein olla temperamenttista ja impulsiivista, vaikka eivät kaikki arabiankieliset toimikaan samoin. Kulttuurisidonnaisuus on asia, joka vaikuttaa ihmisen käyttökseen monin tavoin ja ongelmia ei välttämättä aiheuta itse käytös vaan ympäristö, jossa ihminen on. Fyysinen väkivalta saattaa liittyä myös siihen, että oppilas turhautuu, koska ei pysty ilmaisemaan itseään vieraalla kielellä ymmärrettävästi. Tämän lisäksi suuria haasteita on perheiden kanssa viestinnässä ja kommunikaatiossa. Näiden haasteiden vuoksi olisi siis tarvetta löytää tapoja integroida vanhempia oppilaiden asioiden kautta ja kannustaa koti-koulu-yhteistyöhön. Valmiiksi käännetyt esitteet ja oppaat edesauttavat viestinnässä ja helpottavat tiedonkulkua kodin ja koulun välillä.

4 ASIOIMISTULKKAUS

Asioimistulkkaus on kahden osapuolen välisen asioimisdialogin tulkkausta. Henkilöitä voi olla monta, mutta yksi osapuoli on viranomainen tai yksityinen taho, joka yleensä tilaa ja järjestää tulkin. Toisena osapuolena on maahanmuuttaja, turisti tai pakolainen, joka ei osaa paikallista kieltä, jolle tulkkausmahdollisuus järjestetään. (Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry 2013.) Hietasen (2007, 289) mukaan asioimistulkin tulkkauksen ja viranomaisen tekemän johtopäätöksen avulla, tehdään asiakkaan tai viranomaisen kannalta joskus elintärkeitäkin päätöksiä. Esimerkiksi maahanmuuttoasioissa asioimistulkki on avainasemassa.

Asioimistulkin läsnäolo on välttämätöntä koulumaailmassa, sillä huoltajien ja lapsen mielipiteiden selvittämisen on tapahduttava henkilöiden ymmärtämällä kielellä. Asioimistulkkauksilanteet koulumaailmassa ovat osa koulun toimintaa, ja niissä hoidetaan oppilaan asioita. Kielilain (L 423/2003) perusteella suomi ja ruotsi ovat maan viralliset kielet. Tämän lain perusteella viranomaisen on huolehdittava asian tulkitsemisesta tai kääntämisestä, jos maahanmuuttaja ei osaa kieltä. Kielilakia (L 423/2003) voidaan soveltaa oikeusistuimien lisäksi viranomaisten kanssa asiointissa. Viranomainen huolehtii mahdollisuuksien mukaan tulkkauksesta ja kääntämisestä myös muussa maahanmuuttajan oikeuksia ja velvollisuuksia koskevassa asiassa. (L 423/2003). Valmiit esitteiden ja oppaiden käännökset auttavat asioimistulkkauksen aikana, kun vieraskielinen asiakas saa etukäteen tietopaketin omalla äidinkielellään.

Tilastokeskuksen mukaan Suomessa vieraskielisten asukkaiden määrä on lisääntynyt. Suomessa asui 258 000 ulkomaan kansalaisia vuonna 2018, joka on 4,6 prosenttia koko väestöstä. (Tilastokeskus. Tuotteet ja palvelut. Maahanmuuttajat ja kotoutuminen. Maahanmuuttajat väestössä. ulkomaankansalaiset.) Alla olevassa kuvassa näkyy, arabian kieli on kolmanneksi suurin kieliryhmä Suomessa.

KUVIO 5. Suurimmat vieraskielisten määrät 2018 (Tilastokeskus. Tuotteet ja palvelut. Maahanmuuttajat ja kotoutuminen. Maahanmuuttajat väestössä. ulkomaankansalaiset).

Suomen yhteiskunta on monikielistynyt nopeasti, asioimistulkkauksen ja käännösten tarve on voimakkaasti lisääntynyt. Ammattitaitoista, koulutettua ja kokenutta asioimistulkkia ja kääntäjää sitoo ammattisäännöstö, jonka perusteella jokainen asioimistulkkaus tai käännös on ammattimainen tuotos. (Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto 2013). Säännöillä SKTL yrittää nostaa tulkkien ja kääntäjien ammattimaisuutta ja edistää ammattietiikkaa kentällä. Kääntäjät ovat yksi tärkeä lenkki auttamassa vieraskielisiä tutustumaan Suomen yhteiskuntaan omalla äidinkielellään. Kääntäjänä ja tulkkina minulla on velvollisuus valmistautua huolellisesti tehtävääni ja toimia ammattimaisesti, jotta osoitan solidaarisuutta ammattikuntaani kohtaan. Vanhempainliiton oppaan käännöksen tavoite on auttaa asioimistulkkia juuri valmistautumisasiassa ja tukea heidän ammatillisuuttaan.

5 KÄÄNNÖSSTRATEGIAT JA KÄÄNNÖSTEORIAT

Tässä luvussa kerron kääntämisestä, käännösstrategioista ja käännösteorioista. Määrittelen käännöstä ja sen kehitystä. Käännösstrategioista keskityn kotouttavaan ja vieraannuttavaan strategiaan sekä pragmaattisiin adaptaatioihin. Käännösteorioissa kerron lingvivistisestä-, kommunikatiivisesta- ja skoposteoriasta.

5.1 Kääntäminen

Tieteen termipankin määritelmän mukaan kääntäminen on viestintää paitsi kielten, myös kulttuurien välillä (Tieteen termipankki. Kääntäminen). Kääntäminen on prosessi täynnä valintoja. Kääntäjä ottaa huomioon kulttuurin, kielen sujuvuuden ja toimeksiannon vaatimukset. Kirjailija Tarja Teva kuvaa kääntämistä hauskasti. Hän toteaa, että kun lääkäri tekee virheen, sen peittää multa. Kun arkkitehti tekee virheen, sen peittää muratti. Kun kokki tekee virheen, sen peittää kastike. Mutta kun kääntäjä tekee virheen, sitä ei peitä mikään. (Oittinen ja Mäkinen 2007, 23.) Tämä vanha anekdootti kuvastaa kääntäjän vastuutta ja oikean käännöksen tärkeyttä. Vehmas-Lehdon (2007, 43) mukaan kääntäjän työmoraaliin kuuluu muun muassa rehellisyys, huolellisuus ja lojaalius toimeksiantajalle. Salassapitovelvollisuus sitoo kääntäjää koko käännösprosessin aikana ja sen jälkeen (Oittinen ja Mäkinen 2007, 43).

Tekstit kirjoitetaan erilaisiin tarpeisiin ja eri kohderyhmille. Tekstien luonne sekä kohderyhmä vaikuttavat siihen, minkä käännösstrategian kääntäjä valitsee. Tämän vuoksi kääntäjä tekee jatkuvasti päätöksiä. Esimerkiksi kohderyhmän perusteella kääntäjä valitsee mitä käännösstrategiaa ja -teoriaa hän käyttää. Tarkoitus on saada aikaan uskottava käännös, joka on kokonaisuutena ymmärrettävää ja sujuvaa kieltä. (Immonen, Pakkala-Weckström ja Vehmas-Lehto 2011, 29.)

Kääntäjä tarvitsee tietojen ja taitojen lisäksi vankkaa moraalista selkärankaa. Käännös tulee aina tehdä hyvin. Jos jostain syystä kääntäjä kokee, ettei pysty

suoriutumaan tehtävästään hyvin, hänen tulee kieltäytyä siitä. Kääntäjä voi suositella toisen kääntäjän palveluita, jos mahdollista. (Vehmas-Lehto 1999, 13–14.) Kahta identtistä käännöstä on mahdotonta tuottaa, kun kaksi kääntäjää saa saman toimeksiannon ja heitä pyydetään käyttämään samoja apuvälineitä, tulokseksi saadaan aina kaksi erilaista käännöstä. Tähän vaikuttavat kääntäjän tiedot ja taidot, käännöksen ajankohta, kohderyhmä ja tulokulttuuri. (Aaltonen, Siiponkoski ja Abdallah 2015, 276–277.)

5.2 Käännösstrategiat

Käännösstrategiat ovat keinoja, joita kääntäjä käyttää saadakseen aikaan mahdollisimman paras käännös. Käännösstrategia liittyy tekstiin kokonaisuutena, mutta vaikuttaa vahvasti myös kääntäjän tekemiin käännösratkaisuihin yksittäisten sanojen tai ilmaisujen kohdalla. (Chesterman 1997, 64.)

5.2.1 Kotouttavat ja vieraannuttavat strategiat

Kotouttava käännös on käännös, joka tehdään kohdekulttuuriin mukaan. Lähdetekstiä käsitellään poistamalla tai korvaamalla osia tulokulttuurin lukijaa varten. Kääntäjä muuntaa asioita, jotka ovat vain lähtökulttuuriin sopivia ilmiöitä kohdekulttuuriin sopiviksi. Käännöksessä käytetään kohderyhmälle tuttuja käsitteitä, ja heitä puhutellaan sopivalla tavalla. Kotouttavassa käännöksessä tuodaan kirjoittaja lukijan luokse. Käännös tehdään mahdollisimman selkeäksi ja helppoluokseksi lukijalle käsittelemällä tekstiä kohdekulttuurin normien ja käyttäytymissääntöjen mukaisesti, kuten vaihtamalla nimet kohdekielille. (Tiittula 2014, 6.) Esimerkkinä kotouttavasta käännösstrategiasta käy suomalainen sanonta ”Suutarin lapsilla ei ole kenkiä”. Arabiksi löytyy samanhenkinen sanonta, joka kuuluu näin: ”Puusepän ovi on rikki”. Kotouttavassa käännöksessä käytetään tutunomaisia ilmaisuja, jotta viesti omaksuttaisiin oikealla tavalla, mikä helpottaa ymmärtämistä.

Vieraannuttava käännös tuo lukijan lähtökulttuuriin. Tavallaan otetaan lukija kirjoittajan luokse ja tutustutetaan hänet eri kulttuurien normeihin ja sääntöihin kaikin tavoin esittämällä hänelle vieraan kulttuurin piirteitä, tapoja ja sanoja. Lukijalle selvennetään tekstin vieraita aineksia ja uusia konsepteja lisäyksillä ja selityksillä. (Helin ja Yli-Jokipii 2008, 189.) Vieraannuttavassa käännöksessä näkyvät lähdekieli ja lähdekulttuuri, mutta käännöksen ei ole tarkoitus olla helposti lähestyttävä eli sieltä löytyy myös kohdekulttuurille vieraita elementtejä. Käännöstekstissä myös näkyy selkeästi, että kyseessä on käännös. Esimerkiksi käännöksessä olevat nimet jätetään käännökseen sellaisinaan kuin ne ovat lähdetekstissä. (Tiittula 2014, 6.)

Reaalia on käsite, joka löytyy ainoastaan lähtökielestä ja -kulttuurista, ja kohdekielessä ei löydy vastinetta (Tieteen termipankki. Reaalia). Reaaliat ovat käännöstyössä haasteita. Ne ovat sanoja, joita ei välttämättä tunnetta maailmanlaajuisesti. Näitä sanoja joudutaan käyttämään sellaisenaan ja selittämään niiden merkitys ja tarkoitus. Mämmi ja kalakukko ovat esimerkkejä ymmärtämisongelmia aiheuttavista sanoista, jotka joudutaan joko käyttämään sellaisenaan tai selittämään.

5.2.2 Pragmaattiset adaptaatiot

Pragmaattiset adaptaatiot ovat yksi strategioista, jolla muokataan lähdeteksti sopivaksi uuteen kulttuuriin ja kieliympäristöön. Huomatessa tilannetta, jossa suora vastine ei toimi kohdekielessä tai kohdekulttuurissa, joudutaan tekemään erilaisia adaptaatioita, joita kutsutaan myös pragmaattisiksi muutoksiksi, jotta käännös on toimiva ja luonteva lukijalle. Pragmaattisia adaptaatioita ovat muun muassa lisäykset, korvaukset, poistot tai järjestyksen muutokset. Käännöksissä käytetään usein korvauksia ja lisäyksiä jokseenkin myös poistoja. (Vehmas-Lehto 1999, 99–100.)

Toisaalta Colina (2015, 79–80) selittää, että pragmaattinen teoria on tieteenala, joka tutkii kielenkäyttöä yhteiskunnallisessa ja kulttuurisessa kontekstissaan tark-

kailemalla, miten kääntäjä tulkitsee kielen todellisten käytettyjen sanojen merkityksen. Colina (2015, 80) toteaa, että sanat ja kielet kuuluvat yhteiskunnalliseen ja kulttuuriseen kontekstiin, josta he saavat täyden merkityksensä. Esimerkiksi, kun puhuja pyytää laittamaan ikkunan kiinni, kuulija ymmärtää, että puhujalla on kylmä tai ulkona on melua riippuen tilanteista. Tähän ajatukseen yhtyy Vehmas-Lehto (1999, 112), joka vahvistaa, että tulokulttuurin erikoispiirteiden tuntemus ja kohderyhmän ajatusmaailman ymmärrys ovat kääntäjän ammattipätevyyteen peruste. Lehto (1999, 112) korostaa, että kääntäjällä pitäisi olla hyvät edellytykset arvioida pragmaattisten adaptaatioiden tarpeellisuus. Tämä ei vähennä keskustelun merkitystä toimeksiantajan kanssa eikä toimeksiantajan vaatimusten ja toiveiden arvoa. Adaptaatiot tehdään arvioidun kohderyhmän keskimääräisen tietomäärän mukaan, koska on lähes mahdotonta tietää kohderyhmän koulutusta tai tietomäärää. (Vehmas-Lehto 1999, 112.)

Pragmaattisia adaptaatioita voidaan jakaa neljään osaan eri syiden perusteella. Ensimmäisenä on se, että käänös tehdään eri aikana, eri paikassa tai eri tarkoitukseen kuin lähtöteksti. Kuten sana 'eilen' lähtötekstissä ei vastaa suoraan käännettynä enää samaa ajankohtaa myöhemmin tehtävässä käänöksessä. Päivämäärä olisi parempi vastine kuin suora vastine. Toisena on taustatietojen erot. Kohderyhmä ymmärtää helpommin asiat, jotka liittyvät omaan kulttuuriin, mutta vieraat tiedot voivat tuottaa paljon ymmärtämisongelmia. Esimerkiksi suomalainen ilmaus "Pekka on kortistossa" ei anna suomalaista kulttuuria tuntemattoman kuulijan tai lukijan ymmärtää, että Pekka on työtön. Kolmantena Vehmas-Lehdon mukaan ovat kulttuurisidonnaiset erot, kuten eri mittajärjestelmät. Suomalaisen on helpompi ymmärtää metrijärjestelmää, kun taas englantilaisen jalkamittajärjestelmää. Viimeisenä on konventioerot. Se tarkoittaa sitä, miten eri tekstilajit (asiakirjat, lehtiartikkelit, ruokareseptit ja niin edelleen) kirjoitetaan eri kielissä. Esimerkiksi eri kielissä päivämäärä merkitään eri tavoin. (Vehmas-Lehto 1999, 101-111.)

5.3 Käännösteoriat

Kirjassa Kääntämisen tekstilajit on koottu kirjoilijoiden mielipiteitä hyvästä käännöksestä. Käännöksen tekeminen vaatii monien käännösteorioiden soveltamista. Käännösteorioita ei opetella itsetarkoituksellisesti vaan siksi, että niitä käytetään sopivasti käännöstyökaluna. Tekstilajit elävät ja kuolevat yhteisöissä. Hänen mukaansa tekstityypit syntyvät, kuolevat, yhtyvät ja eriyvät, koska ne ovat osa yhteisöjen elämää ja viestintävälineistöä. Tekstilajeja tutkitaan kielentutkimuksessa suhteessa kielenpuhujiin, kielenkuulijoihin, tilanteita, joissa kieltä käytetään ja viestejä tulkitaan. (Immonen ym. 2011, 13–23.)

Kielitieteen kehityksen myötä syntyivät ensimmäiset varsinaiset käännösteoriat. Teoriat ovat tulkintoja ja oletuksia siitä, kuinka asiat ovat tai pitäisi olla. Prosessia, joka muodostuu kääntäjän aivossa ei voi havainnoida. Tämän takia kääntämisen tutkimus perustuu erilaisiin teorioihin ja malleihin. Käännösteoriat jaetaan kahden päätyyppiin lingvistisiin ja kommunikatiivisiin käännösteorioihin. (Vehmas-Lehto 1999, 35–36.)

5.3.1 Lingvistiset käännösteoriat

Ensimmäiset lingvistiset käännösteoriat syntyivät 1950-luvulla. Suomeen perustettiin kieli-instituutteja vuonna 1960. Tämän jälkeen syntyivät myöhäisemmät teoriat. Näissä lingvistisissä teorioissa tarkasteltiin käännöksiä ja kääntämistä vertaamalla lähtö- ja kohdekielten vastineiden yksiköitä ja vertailemalla kieliopillisia ja sanallisia eroja lähtötekstissä ja tulotekstissä. Nykyään arvostellaan lingvistisiä käännösteorioita rajoittuneisuuden takia, mutta todellisuudessa käännöshistoriassa otettiin iso askel eteenpäin. Nämä teoriat ovat edelleen hyödyllisiä, koska ne tarjoavat hyviä ratkaisuja kielellisiin käännösongelmiin. (Vehmas-Lehto 1999, 35–36.)

Semanttinen ekvivalenssi eli merkitysvastaavuus on kääntämisihanne lingvistisessä käännösteoriassa. Tämä tarkoittaa, että sama asiasisältö voidaan ilmaista

eri keinoin eri kielissä. Siinä pyritään välittämään lähtötekstin asiasisältö ja samalla tekemään käännöksen kieliasusta luontevaa tulokieltä. Kun suoraa vastinetta ei löydy, etsitään erilaisia käännöskeinoja joko korvaamalla ala-, ylä-, tai lähikäsitteellä, antonyymillä tai kompensoimalla. Kun vastinetta ei löydy ollenkaan, on käytettävä poikkeavaa keinoa. (Vehmas-Lehto 1999, 36–42.)

Lingvistisen käännösteorian edustaja ranskalaiset Vinay ja Darbelnet käsittelivät kääntämistä eksaktina tieteenalana ja pyrkivät samalla minimoimaan intuitiivisen ja subjektiivisen elementin. Heidän mielestään ihmiset eri kulttuureissa ajattelevat eri tavalla. (Vehmas-Lehto 1999, 43–46.)

5.3.2 Kommunikatiiviset käännösteoriat

Vuonna 1964 yksi tunnetuista käännösteoreetikoista Eugene A. Nida kehitti käännösteorian kokonaan uudelle tasolle. Nida huomasi, että kulttuurien väliset erot pitäisi ottaa huomioon käännöksessä, kun hän oli tekemässä Raamatun käännöstä. Kääntäminen sanasta sanaan ei ole riittävää. (Helin ja Yli-Jokipii 2008, 17.)

Käännösteoreetikko Nida esitteli dynaamisen ekvivalenssinsa, jossa pilarina on käännöksen arvoa ei mitata pelkän käännöksen ja lähtötekstin perusteella, vaan kannattaa mennä kielen ja tekstin ulkopuolelle. Käännöksen kohderyhmän reaktiot ovat tärkeitä. Käännös reaktion ollessa yhtäläinen kohdekielen lukijan ja lähtötekstin lukijan kanssa, silloin tuotosta voidaan nähdä lähtötekstin ekvivalenttina. Nidan teorian luonteenlaatu on kommunikatiivinen, sillä kääntäjä välittää viestiä lähtöryhmältä kohderyhmälle. Yksikielisessä viestintätapahtumassa on puhuja/kirjoittaja, vastaanottaja, viesti ja viestintäkanava. Kaksikielisessä viestintätapahtumassa tulee mukaan yksi tärkeä osanottaja, joka on tulkki tai kääntäjä. Raamatunkääntäjänä Nidalle oli todella tärkeää käännöksen ymmärrettävyys. Hänen mielestä redundanssi eli toiste on tärkeä työkalu ymmärrettävyyden saavuttamiseksi, esimerkiksi ”MINUN laukkuni”. Esimerkkinä tästä voi olla, kun lähtötekstissä voidaan kehua miten etelätuuli tuo mukanaan miellyttävää lämpöä. Kohderyhmän etelätuuli ei välttämättä toisi miellyttävää lämpöä vaan sen sijaan

esimerkiksi polttavan paahteen ja hiekkamyrskyt, niin se olisi korvattava jostakin muusta suunnasta tulevalla tuulella. Nidan teoria, joka aiheutti aikoinaan vallankumouksen käännösteoriassa, Raamatunsuomennoksessa käytetty käänнос dynaamisesta ekvivalenssista vuonna 1992. Se siirsi huomion kielellisistä seikoista ei-kielellisiin tekijöihin. (Helin & Yli-Jokipii 2008, 18, 55–59.)

Hienojen käännösten tuloksista huolimatta Nidan teorian käännösten ymmärrettävyyttä heikentävät muun muassa seuraavat tekijät: vieras aihepiiri, outo oikeinkirjoitus kuten harvinaiset kirjaimet ja poikkeamat oikeinkirjoitusjärjestelmästä, oudot semanttiset piirteet kuten uudet sanat tai harvinaiset sanayhdistelmät ja viimeiseksi epätavalliset syntaktiset piirteet kuten harvinaiset kieliopilliset rakenteet, pitkät attribuuttiketjut pääsanan edessä tai yleensäkin pitkät rakenteet. Nämä tekijät aiheuttavat käännöksen viestintäkuormitusta. (Helin ja Yli-Jokipii 2008, 21.)

5.3.3 Skoposteoria

Skoposteoria on saksalaisten käännöstudkijoiden Katharina Reissin ja Hans J. Vermeerin 1980-luvun alussa kehittämä. Skopos on kreikkalainen sana, joka tarkoittaa suomeksi tavoitetta tai päämäärää. Hytönen selittää, että skoposteoria on yksi tunnetuimmista käännösteorioista ja se kuuluu myös kommunikatiivisiin käännösteorioihin. Tämän teorian ydintavoite on käännöksen toimivuus tulokielisessä yhteisössä. (Hytönen 2006, 71.) Käännöksen tavoite ja päämäärä on tärkeämpi kuin muut kriteerit. Tieteen termipankin nettisivulla skoposteoria määritellään teoriaksi, jonka käyttötarkoitus on tärkein kääntämistä ohjaava peruste. Teorian tavoite on päämäärän saavuttaminen. Skoposteoriassa tavoitettu tila katsotaan arvokkaammaksi kuin vallitseva tila. (Tieteen termipankki. Skoposteoria.)

Kohderyhmän kulttuuriin tutustuminen ja taustatietojen kerääminen ovat tärkeitä käännösten teossa. Kannattaa aina tutustua kohderyhmän kulttuuriin ja muokata tekstiä joko lisäämällä, vähentämällä tai muokkaamalla tekstiä tarpeen mukaan kulttuuria kunnioittaen mahdollisuuksien mukaan. Esimerkkinä voidaan antaa suomalaisten tunteen, että heidän reviiriään häpäistään ja heitä loukataan, jos

heitä puhutellaan liian tuttavallisella tavalla. Tämän vuoksi kannattaa huomioida kirjoitustyyli, että ei loukata lukija. (Immonen, Weckström ja Vehmas-Lehto 2011, 24–25.)

Käännöstyössäni käytin eniten skoposteoriaa, koska mielestäni se antaa minulle enemmän vapautta ja saan kunnioittaa kohderyhmän kulttuuria juuri kuten toivoisin. Näin saan käännöksen, joka toimii arabiankielisille. Arabian kielessä virkepi-tuus on suuri haaste, koska suomen kieli ja arabian kieli ovat kvantitatiivisesti erilaisia. Suomea kirjoitetaan lyhyesti, päälause ja sivulause riittää kertomaan viestisi eteenpäin lukijalle. Arabiaksi kirjoitetaan pitkiä lauseita ja käytetään monia pilkkuja sekä konjunktioita virkkeiden välissä. Tästä syystä arabiankieliset lau-seet ovat pitkiä verrattuna suomen kielen lauseisiin. Kuten olen jo maininnut, py-rin käyttämään skoposteoriaa, mutta samalla tulen käyttäneeksi muita käännös-teorioita. Tavoite on saada aikaan hyvä tuotos, joka vastaa toimeksiantajan ta-voitteita ja auttaa asioimistulkkeja kentällä.

6 KÄÄNNÖSPROJEKTIN VAIHEET JA PROSESSIN KUVAUS

Kääntäjän pitäisi lukea oma tuotantonsa uudelleen ja uudelleen samanlailla kuin kirjailija ja tarkistaa kielioppia. Tätä kutsutaan viimeistelyvaiheeksi. Tässä vaiheessa kääntäjä varmistaa, että käännös etenee johdonmukaisesti. Muutoksia voi tehdä aina tarvittaessa, kun se on perusteltua.

6.1 Oppaan tekeminen

Opinnäytetyöni on oppaan käännöksen tekeminen. Tämän vuoksi halusin tutustua kirjallisuuteen, joka käsittelee oppaan tekemistä. Tavoite oli saada yleiskuva, miten oppaita tehdään ja voivatko menetelmät auttaa minua kääntämään, jotta saan hyvän käännöksen. Siitä huolimatta, että en ole luonut kyseistä opasta vaan käänsin valmiina olevan suomenkielisen oppaan, koin, että oppaan tekemisen perusteet ovat tärkeitä ja niihin piti paneutua, jotta tuotos olisi hyvin rakennettu.

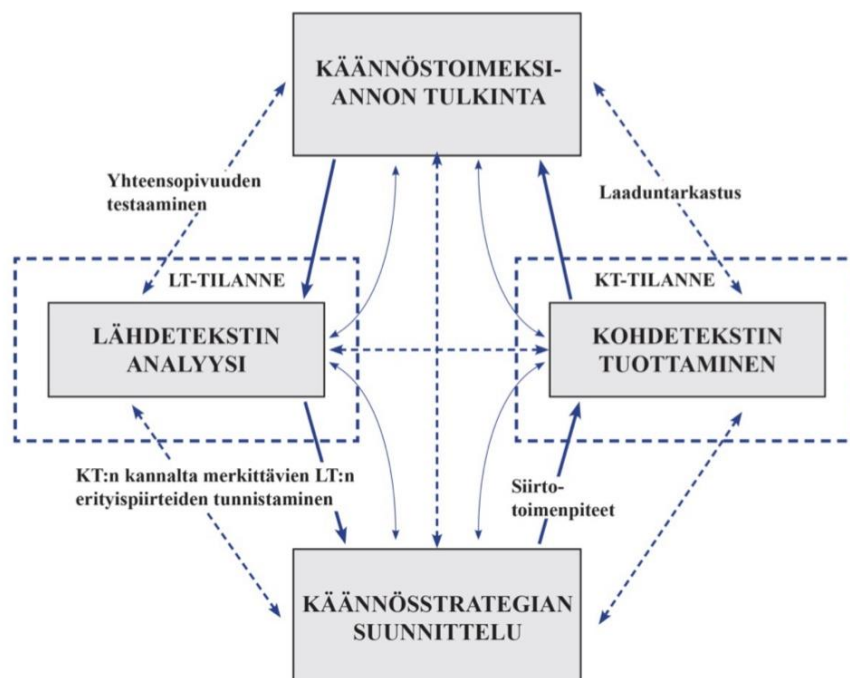
Uuden tekstin kirjoittaja on aina lukijan palvelija. Mitä paremmin palvelija oppii tuntemaan isäntänsä, sitä yksilöllisempää palvelua hän pystyy antamaan (Mertanen 2007, 20). Tämän vuoksi oppaan tekemisessä on otettava monta asiaa huomioon. Jotta kirjoittaja saisi viestinsä perille lukijoille, on hänen koottava ajatuksensa ensin paperille. Tässä vaiheessa hänen on hyvä kysyä itseltään, miksi hän kirjoittaa, mitä hän on oikein kirjoittamassa ja ennen kaikkea, kenelle hän haluaa kirjoittaa. Kohderyhmä on opittava tuntemaan ja tietenkin myös otettava huomioon. Näiden asioiden kysyminen itseltään ja niiden muistiinkirjoittaminen auttavat kirjoittajaa oppaan kehittämisessä.

Koen, että Mertasen edellä mainittu kuvaus pätee kirjailijan lisäksi kääntäjään. Mertasen kirjan lukeminen auttoi ymmärtämään lähdetekstiä ja valmistautumaan käännöksen tekemiseen samaistumalla arabiankielisiin vanhempiin, jotka eivät osaa hyvin suomen kieltä ja haluavat ymmärtää yläkoulumaailmaa Suomessa. Suunnittelin aloittavani luonnostelusta, sitten kirjoittavani ylös asioita, joita haluaisin tarkistaa. Kirjoitin raakaversioiden jokaisesta kappaleesta ja palasin muutaman

päivän kuluttua tarkistamaan käännöksen sujuvuuden ja toimivuuden. Kääntämisen jälkeen aion pyytää läheisiltä palautetta tekstistä. Mielestäni kannattaa kestää hyvin kritiikkiä ja perustella omat päätöksensä ja ratkaisunsa. Palautetta saadessaan, on aina mahdollista korjata virheensä ja puutteensa tarvittaessa.

6.2 Lähdetekstin analyysi

Ennen käännöksen aloittamista Tuominen (2018) painottaa, että kääntäjän on tärkeää ymmärtää lähtöteksti ja analysoida se, jotta kääntäjän olisi helppoa kääntää teksti. Kääntäjän pitäisi sisäistää tekstin merkitys täydellisesti. Kääntäjän pitää osata vastata kysymyksiin kuten miksi käännetään ja kenelle käännetään. Tuotoksen tulisi olla luotettava, täsmällinen ja kattava. Kaikki tiedot lähtötekstissä pitäisi löytyä kohdetekstissä samalla tarkkuudella, jos on näin sovittu toimeksiantajan kanssa. Alla olevassa kuviossa voidaan huomata lähdetekstin analyysin tärkeyttä käännösprosessin onnistumisessa.

KUVIO 6. Käännösprosessi: Christine Nordinin malli (Nord 2005, 38).

Käännöksen aloittaminen on haasteellista. Miten luon käännöksen, joka parhaiten vastaa lähdetekstiä tulokieleessä. Kääntäjänä minun pitäisi osata välittää lähtötekstin viestit ja tiedot lukijalle tulokielellä sitä huolimatta, että kielet ja kulttuurit ovat erilaisia. Käännöstyön perusasia on lähdetekstin analyysi ja sen sisäistäminen. Epäonnistunut analyysi voisi vaikeuttaa koko käännösprosessia. Onnistunut käännös on juuri sellainen tuotos, joka vastaa lähdetekstiä ja toteuttaa käännöstyön tavoitteet. Kääntäjänä minun tulee tehdä työtä objektiivisesti, arvioida lähdetekstissä käytettyjä ilmaisuja ja löytää juuri tekstile sopivia vastineita. Minun tulee osata perustella valintojani.

Vanhempainliiton kanssa on sovittu, että teen Tervetuloa yläkouluun! -oppaan käännöksen arabian kielelle. Sähköinen opas löytyy Vanhempainliiton sivulta, latsin sen ja luin sen muutamia kertoja. Käännös on tarkoitettu koulun työntekijöille, seitsemännien luokan oppilaille ja arabiankielisille vanhemmille, joiden lapset ovat siirtymässä yläkouluun. Asioimistulkit voivat käyttää opasta työvälineenä. Opas on kirjoitettu helpolla ja selkeällä suomen kielellä. Oppaassa ei ole käytetty monimutkaista ammattisanastoa, vaan se käsittelee kouluympäristöä. Valmistauduin lukemalla paljon arabiankielisiä tekstejä koulumaailmasta ja koulunkäynnistä. Internetistä löytyy runsaasti materiaalia aiheeseen liittyen. Poimin samalla erikoistermit tekstistä, jotta voisin etsiä niille tarkat vastineet.

6.3 Kohdetekstin tavoite ja toimeksiantajan vaatimukset

Toimeksiantajan tavoitteena on se, että tekstin sisältö on selkeää ja helppoluukuista. Käännöksessä on välitettävä lähtötekstin tiedot ja kääntäjällä on lupa tehdä lisäyksiä tarvittaessa. Lukijan tulisi ymmärtää lukemaansa murteista huolimatta. Arabian kieltä puhutaan Arabian niemimaalla, Lähi-idässä ja Pohjois-Afrikassa. Arabian kielellä on kirjoitettu Koraani. Tämän takia arabiaa osaa yli miljardia muslimia. Standardiarabiaa on vain yhdenlaista, mutta murteet poikkeavat toisistaan huomattavan paljon. Murteissa on eroja maan sisäisestikin, esimerkiksi Marokon Casablancassa puhutaan eri murretta kuin Marokon Saharassa, ja eri maissa kuten Algeriassa ja Irakissa puhutaan kokonaan eri murretta. Pohjois-Afrikan murre on niin erilaista, että Lähi-Idästä tulleet eivät välttämättä ymmärrä

sitä laisinkaan. Tästä johtuen käytän ainoastaan standardiarabiaa käännöksessäni.

Tavoitteeni on, että käännös tulee olemaan helppolukuinen. Lukijan koulutustasolla ja lähtöalueella ei pitäisi olla mitään väliä, koska teksti on rakennettu helposti ymmärrettäväksi. Tällä pyritään siihen, että jokainen vanhempi, joka osaa standardiarabiaa, saa tietää yläkoulusta tärkeitä asioita, jotta yhteistyö koulun ja kodin välillä olisi mahdollisimman sujuvaa. Vanhempainliitolla käännöksen tilaajana ei ole mitään muita vaatimuksia kuin että oppaan teksti olisi mahdollisimman selkeää ja helppolukuista.

6.4 Käännöstyön haasteet ja ratkaisut

Lähtöteksti on helppo ja selkeälukuinen. Tästä huolimatta käännöksen teko tuotti muutamia haasteita. Arabian kielen rakenne on erilainen kuin suomen kielen rakenne. Käännöstyön teoreettisena taustana oli pitkälti skoposteoria, koska sen ydintavoite on käännöksen toimivuus tulokielisessä yhteisössä. Tämä toteuttaa toimeksiantajan toiveita. Esittelen nyt joitakin käännöstyöhön liittyviä haasteita konkreettisten esimerkkien kautta.

Ensimmäinen haaste oli toimeksiantajan nimi Vanhempainliitto. Kotouttavan strategian näkökulmasta sanan vanhempainliitto vastine arabiaksi on Isien ja huoltajien yhdistyksien liitto. Tämä ei palvele sukupuolten välisen tasa-arvon käsitettä ja voisi antaa väärän kuvan naisten asemasta ja tasa-arvosta Suomessa. Tästä syystä valitsen vastineeksi vanhempain-sanalle suoran vastineen (الوالدين) vieraannuttavan käännösstrategian perusteella. Opasta käytetään Suomessa ja lukijan pitäisi ymmärtää, että molemmat vanhemmat ovat tasa-arvoisia. Loppu sanasta eli liitto tarkoittaa vanhemmille tarkoitettua erilaisia vanhempainyhdistyksiä yhdistävää organisaatiota. Marokossa Vanhempainliittoa vastaavaa järjestöä kutsutaan (فيدرالية جمعيات آباء وأولياء التلاميذ). Vastine toimii varmasti pohjoisafrikkalaisten, mutta ei kaikkien arabian kohdalla. Tämä sana on syntynyt ranskan kielestä ”Federation” ja tunnettu maissa, jotka olivat Ranskan siirtomaavallan alla. Tämän

vuoksi päätin käyttää 'liiton' suoraa vastinetta (nqabh), joka on käytetyin sana arabimaissa.

Toinen haaste löytyi heti tekstin alusta. "Hyvä vanhempi" oli helppo ymmärtää mutta vaikea löytää sille paras vastine. Arabian kielellä erotetaan sukupuolet kielellisesti, kuten englannin kielellä she ja he. Vanhempi-sanalla tarkoitetaan äitiä tai isää. Ensin ajattelin käyttää sanaa huoltaja (أولياء التلاميذ) vanhemman vastineena. Se on yläkäsite. Ajattelin myös käyttää isä/äiti sanoja arabiaksi. Lopuksi keskustelin arabian kielen ammattilaisen kanssa, joka ehdotti wald(h)-sanan käyttöä, koska hänen mukaansa arabian kieliopissa, jos ei tiedä henkilön sukupuolta voidaan puhutella henkilöä maskuliiniksi tai lisätä sulkujen väliin ة-kirjain, joka tarkoittaa sanan feminiinin vastine. ة-kirjain muuttaa maskuliinisen sanan feminiiniseksi. Juuri tämän ratkaisun valitsin ja käytin ة-kirjain sulussa, koska käännökseni on vieraannuttava käännös, joka tutustuttaa lukijaa lähdetekstiin kulttuuriin.

Yläkoulua kutsutaan arabiaksi (ale'edadyh) tai (almtwsth) riippuen missä maassa ollaan. Esimerkiksi Irakissa yläkoulua kutsutaan (almtwsth), mutta Syyriassa sitä kutsutaan (ale'edadyh) siitä huolimatta, että Irak ja Syyria ovat naapurimaita. Pohjois-Afrikassa yläkoulua kutsutaan myös e'edadyh-aksi. Tämän takia tein kyselyn Facebookissa erilaisissa ryhmissä, joissa on eri arabimaista tulleita ja Jemen WhatsApp -ryhmässä. Tulos oli, että Jemen, Marokko, Algeria, Syyria, Egypti ja Palestiina käyttävät sanaa 'ale'edadyh'. Irakissa taas käytetään sanaa almtwsth. Kysely osoitti, että molemmat sanat ovat helposti ymmärrettäviä. Info-Finland-sivuilla käytetään ale'edadyh-sanaa arabiankielisessä käännöksessä ja se löytyy myös monista kouluesitteiden käännöksistä. ale'edadyh-sanan määritelmä arabiaksi on peruskoulun viimeinen aste ala-asteen jälkeen. Juuri nyt arabikielisten enemmistö ovat Irakista, mutta tulevaisuudessa tilanne voisi muuttua. Lisäksi käännökseni on vieraannuttava käännös, joka tutustuttaa lukijaa lähdetekstiin kulttuuriin. Kaikki mainitsemani asioiden takia päätin käyttää ale'edadyh-sanaa ja ensimmäisen kerran kun mainitsin sen käännöksessäni laitoin "التعليم المتوسط" sulkujen väliin. "التعليم المتوسط" tarkoittaa yläaste. Lisäksi laitoin kääntäjän merkintä seuraavaksi: * ale'edadyh -sana tarkoittaa peruskoulun ylemmät vuosiluokat 7–9.

En ole löytänyt suoraa vastinetta sanalle ”verkostoitua”, joudun selittämään sen lyhyillä virkkeillä. Vanhempainilta-sanana vastineena käytin tuttua vastinetta, jota käytetään arabikouluissa. Pitää vireillä -fraasi oli haastava, koska en ymmärtänyt sen suomenkielistä tarkoitusta. Tiedän, mitä tarkoittaa ”hakemukset ovat vireillä”, mutta tekstin lause ”Peruskoulun jälkeisiä opintoja ja tulevaisuuden suunnittelua kannattaa pitää vireillä koko yläkoulun ajan” oli minulle haastava ymmärtää. Selvitin merkitystä ja sain vastauksen, että ”pitää vireillä” tarkoittaa ”pitää ajatella ja suunnitella koko tämän prosessin ajan”. Sen selityksen perusteella tein käännöksen.

Seuraava lause ”pitämällä kodin ovet heille auki” on helppo käyttää suomeksi, mutta suora vastine arabiaksi ”وأبق أبواب البيت مفتوحة” on haastava. Edellä mainittu suora vastine kuulostaa heikolta. Idiomaattisesti ymmärrettävä olisi ”Kaverit ovat aina tervetulleita kotiin” ”رَحِبْ بأصدقاء الطفل في بيتكم”. kotouttavalla menetelmällä on tehty tämä ratkaisu. Viesti on sama, mutta helpottaa lukijaa ymmärtämään viestiä helposti.

Sanalle ”varhaisnuoruus” oli myös haastavaa löytää sopiva vastine. Lähdetekstissä varhaisnuoruus osiossa toistuu sana murrosikäinen useaan kertaan. Keskustelin asiasta eri arabian kielen asiantuntijoiden kanssa. Pohdimme yhdessä varhaisnuoruuden määritelmän tarkoitusta ja käännös vaihtoehtoja. Lopuksi päädyimme siihen, että murrosikä voisi olla sopiva vastine varhaisnuoruus-sanalle, koska arabiankielessä löytyy eri sanoja jokaiselle elämän vaiheelle ja 12–18 vuotiaat nimetään yleensä murrosikäisiksi.

Opas on suhteellisesti pitkä. Teksti koostuu erilaisista kappaleista, jossa välillä samat asiat toistuvat moneen kertaan. Minun piti olla todella tarkka, että samalle sanalle käytän aina samaa vastinetta, jotta teksti olisi yhtenäinen. Pyrin välittämään lähtötekstin asiasisällön ja samalla yritin tehdä käännöksen kieliasusta luontevaa tulokieltä.

Yritin kovasti säilyttää suomenkielisen version tyylin arabiankielinen oppaan versiossa. Käytin pää- ja alaotsikoissa samoja värejä kohdekielen tekstissä. Lisäksi

pyrin tuottamaan saman verran rivejä kuin lähdetekstissä. Kuvat on lisätty loppuvaiheessa vain suuntaa antamaan ulkoasun raakaversiota varten. Vanhempainliiton on tarkoitus tehdä lopullinen muokkaus ja tarkistaa aktiiviset linkit arabiankielisessä tekstissä.

6.5 Käännöstuotoksen viimeistely palautteiden perusteella

Halusin varmistaa käännöksen toimivuuden ja sen tavoitteen toteutumisen. Tämän takia päätin lähettää käännökseni työelämänohjaajalle lisäksi arabian kielen opettajalle ja testiryhmälle. Ensimmäisenä lähetin suomenkielisen oppaan linkin työelämäohjaajalle, joka on auktorisoitu kääntäjä. Käännösprosessin aikana olen ollut yhteydessä työelämäohjaajaan ja saanut häneltä sekä ohjeita että suosituksia. Hän kommentoi raakaversioita ja antoi hyviä vinkkejä. Lopuksi lähetin lähes valmiin version ja suomenkielinen oppaan linkki työelämäohjaajalle ja pyysin ohjeistusta ja kommentteja.

Saman aikaan lähetin arabiankielisen oppaan arabian kielen opettajalle, joka toimii opettajana Espoon kaupungilla. Opas muokattiin arabiankielen opettajan ohjeiden mukaiseksi. Tämän jälkeen lähetän sen arabikieliseille perheille testattavaksi. Arabiankielen opettaja ilmoitti, että opas on selkeä ja helppolukuinen, jopa tavalliselle henkilölle, joka ei ole korkeasti koulutettu. Hän oli tyytyväinen käännökseen. Hänen mielestään lauseiden rakenne on oikein ja koko teksti on hyvin kirjoitettu muutamista sanavirheistä huolimatta. Koko käännöksestä löytyi 15 sanavirhettä, jotka arabiankielen opettaja kehotti korjaamaan arabian kieliopin mukaisesti. Arabiankielen opettaja muistutti kielten kieliopin erikoisuuksista ja kehotti huomioimaan ne käännöksessä.

Työelämäohjaajan palaute oli todella avulias ja rakentava. Hän selitti, miten käännösratkaisut tehdään ja kuinka välttää sanasta sanaan kääntämisen ”ansa” ja käyttämään ilmaisuja, jotka välittävät saman idean arabiaksi, jotta teksti olisi idiomaattisesti ymmärretty. Työelämänohjaaja ehdotti muutamia korvaavia syno-

nyymejä, jotka olivat helposti ymmärrettäviä siitä huolimatta, että käännöksen lukijoiden käyttämä arabia saattaa erota murteiden vuoksi. Lisäksi hän ehdotti lyhentämään lauseita sekä välttämään toistoja tai turhia täytesanoja.

Tein muokkauksia käännösratkaisuihini saamieni palautteiden perusteella. Laitoin pyynnön sekä Facebookissa että WhatsAppissa erilaisiin luotettaviin arabian kielisiin ryhmiin testaamaan kääntämäni opasta. Pyysin ilmoituksessani, että lukija arvioisi käännökseni kielen sujuvuutta ja ymmärrettävyyttä. Ilmoitin, että tavoitteeni oli selkeä ja helppolukuinen arabiankielinen opas. Alun perin tarkoitus oli valita kaksi perhettä jokaisesta valitsemani arabimaasta, joiden kansalaisia asuu Suomessa paljon, jotta saisin näyttöä oppaan toimivuudesta työkentällä. Testiryhmään piti kuulua henkilöitä Pohjois-Afrikasta ja Lähi-idästä. Tarkoitus oli, että vähintään yksi testaaajista olisi korkeasti koulutettu ja toisen testaaajan koulutus ei ollut olennainen. Sain paljon vastauksia ja oli paljon innokkaita testaaajia. Oppaan toimivuutta testasivat arabian kielen eri kansalaiset muun muassa irakilaisia, syyrialaisia, jemeniläisiä, algerialaisia, marokkolaisia ja muutamia egyptiläisiä olivat joukossa. Pyysin heitä lukemaan oppaan ja vastamaan yhteen kysymykseen: Onko opas selkeä ja helppolukuinen. Käännöksen lisäksi, lähetin heille Vanhempainliiton suomenkielisen oppaan linkin, jota tarvittaessa voivat vertailla käännökseeni.

Kaikki vastasivat nopeasti ja palautteet olivat vain positiivisia. Testihenkilöt olivat sitä mieltä, että opas on selkeä ja helppolukuinen. Monet kiittivät tästä käännöksestä ja ilmoittivat kuulleensa ensimmäistä kertaa Vanhempainliitosta ja heidän nettisivustaan. Monet kokivat, että he tarvitsevat enemmän tietoa koulumaailmasta Suomessa ja samankaltaisia käännöksiä on toivottu pitkään. Ainut huomautus oli sanasta ”vanhemmat”, kuten mainitsin jo käännöshaasteista ja ratkaisuista kertoessani. Tietyt henkilöt olivat sitä mieltä, että isät ja huoltajat olisi paras käännös. Kiitin ja selitin, että oppaan tarkoitus on perehdyttää lukijaa koulunastoon ja tutustuttaa häntä Suomen koulumaailmaan. Teos on vieraannuttava käännös, joka on sidonnainen lähtökulttuuriin. Tavallaan otetaan lukija kirjoittajan luokse ja tutustutetaan hänet koulumaailman normeihin ja sanoihin. Lukijalle selvennetään koulumaailmaa arabiankielellä, jotta asiointi olisi helpompaa.

7 POHDINTA

Aluksi pohdin kovasti sisällysluettelon sisältöä. Jokaisen otsikon kohdalla pysähdyin ja punnitsin sen tärkeyttä raportissani. Sitä huolimatta, että tein käännöstyön, mielestäni asioimistulkkausosio on olennainen, koska tuleva opas voi hyvin olla asioimistulkkiin työväline koulumaailmassa. Se helpottaisi asioimistulkkiin työtehtäviä kouluissa huomattavasti.

Tein tämän opinnäytetyön yksin, tämän vuoksi oli helppo pysyä aikataulussa. Kesäloman jälkeen onnistuin saamaan palautteet nopeasti sekä työelämäohjaajalta että arabiankielenopettajalta ja testiryhmältä. Alkuperäinen opas oli helppo ja selkeästi kirjoitettu. Suomenkielisessä oppaassa ei ollut vastineettomia termejä. Tällä tarkoitan sanoja, termejä tai lauseita, joita ei esiinny arabian kielessä. Tämä on helpottanut käännöstyötäni hieman.

Edellä mainituista sekoista huolimatta käännöksen teko oli hieman haastavaa. Minun piti olla tarkka sanavalinnoissa ja arabian kielen kieliopillisissa ratkaisuissa. Yksin tekemisessä oli myös negatiivisia puolia. Mukanani ei ollut toista opiskelijaa, joka voisi auttaa tai ehdottaa korvaavia ratkaisuja. Kääntäjänä piti tehdä päätöksiä ja pystyä perustelemaan niitä teorian avulla. Kääntämisessä oli haastavaa arabiankielisten vastineitten etsintä juuri sillä ajatuksella, että ne ovat helposti ymmärrettäviä murteiden eroista huolimatta. Haasteena oli myös löytää yleisimmin käytettyjä termejä monissa arabimaissa. Prosessin aikana opin, että kielioppi on tärkeä molemmissa kielissä. On todella tärkeää, että päivitän tietojani jatkuvasti sekä arabian kielellä että suomen kielellä.

Vanhempainliiton sivuilta löytyy oppaita suomen, ruotsin, englannin ja somalian kielillä. Toivon, että tulevaisuudessa uudet asioimistulkkiopiskelijat kiinnostuvat tämän oppaan kääntämisestä muille kielille kuten kurdin tai darin kielille. Kyselyn tuloksien perusteella korostui, kuinka tärkeää on, että vanhemmat saavat tietoa koulumaailmasta ja käytännöistä, koska se helpottaa kodin ja koulun välistä yhteistyötä.

Vanhemmat ovat kiinnostuneet ymmärtämään Suomen koulumaailmaa, mutta kielimuuri on edelleen iso haaste. Tieto yleensä lisää turvallisuuden tunnetta ihmisissä. Vanhemmat ja varmasti koulut haluavat parantaa yhteistyötä oppilaiden hyvinvoinnin kannalta. Tervetuloa yläkouluun! -opas voi mahdollistaa yhteistyön onnistumista.

Arabiankielisen oppaan lopullisesta ulkoasusta vastaa Vanhempainliitto. Liitteenä olevan käännöksen ulkoasu on vain alustava raakaversio. Värit ja kuvat on laitettu helpottamaan ulkoasusta vastaavan henkilön työtä. Käännöksen paperiversio liitetään tähän opinnäytetyön, mutta Vanhempainliiton sivuilla käännös on sähköisesti. Ikävä kyllä sähköinen linkki ei valmistu ennen valmistujaisiani.

LÄHTEET

- Aaltonen, S., Siponkoski, N., & Abdallah, K. (toim.) (2015). *Käännetyt maailmat johdatus käännösviestintään*. Tallinna: Gaudeamus
- Aljamaa.net. النظام المدرسي في التعليم النظام الأولي والابتدائي والثانوي. Saatavilla 2.4.2019 <https://www.aljamaa.net/ar/2006/11/15/النظام-المدرسي-في-التعليم-النظام-الأو>
- Chesterman, A. (1997). *Memes of Translation: The Spread of Ideas in Translation Theory*. John Benjamins Publishing Company.
- Colina, S. (2015). *Fundamentals of translation*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Helin, I. & Yli-Jokipii, H. (2008). *Kohteena käännös: Uusia näkökulmia kääntämisen ja tulkkauksen tutkimiseen ja opiskelemiseen*. Helsinki: Helsingin yliopisto, Käännöstieteen laitos.
- Hietanen, K. (2007). Tulkkausviestintä ammattina. Teoksessa R. Oittinen & P. Mäkinen (toim.), *Alussa oli käännös*. (s. 277–293). Tampere: Tampereen yliopisto.
- Hytönen, N. (2006). Käännösteorioiden kirjo kääntäjän työvälineenä. Teoksessa N. Hytönen & Terhi Rissanen (toim.), *Käden käännteessä. Viittoma-kielen kääntämisen ja tulkkauksen teoriaa sekä käytäntöä*. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.
- Immonen, L., Pakkala-Weckström, M. & Vehmas-Lehto, I. (toim.) (2011). *Kääntämisen tekstilajit ja tekstilajien kääntäminen*. Helsinki: Hakapaino.
- Info Finland. Elämä Suomessa. Koulutusjärjestelmä. Saatavilla 2.4.2019 <https://www.infofinland.fi/fi/elama-suomessa/koulutus/suomalainen-koulutusjarjestelma>
- Kotouttaminen. Keskeiset käsitteet. Saatavilla 27.3.2019 <https://kotouttaminen.fi/keskeiset-kasitteet>
- L 423/2003. Kielilaki. Saatavilla 2.4.2019 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030423>
- L 476/1983. Peruskoululaki. Saatavilla 2.4.2019 <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1983/19830476>

- L 1-63-071/1963. Marokon koululaki. Saatavilla 2.4.2019 http://adala.justice.gov.ma/production/legislation/ar/droitsenfants/Codeset-Lois/النصوص%20المتعلقة%20بالتعليم.htm#_Toc76278070
- Leinonen, S. (2007). Tulkkausviestintä ammattina. Teoksessa R. Oittinen & P. Mäkinen (toim.), *Alussa oli käänös*. 5. painos. Tampere: Tampereen yliopistopaino.
- Maahanmuuttovirasto. Tilastot. Kansainvälinen suojelu. Kansalaisuus. Saatavilla 28.3.2019 <https://tilastot.migri.fi/#applications/23330?start=540&end=550§ion=nationalities>
- Mertanen, V (2007). *Tietokirjoittajan käsikirja*. Tampere: Vastapaino
- Nord, C & Sparrow, P. (2005). *Text Analysis in Translation*. New York: Rodopi B.V.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. Suomen koulutusjärjestelmä. Saatavilla 14.11.2019 <https://minedu.fi/koulutusjarjestelma>
- Prodiags. About-learning. Finland the global leader in educating. Saatavilla 22.11.2019 <https://prodiags.com/about-learning/finland-the-global-leader-in-educating/>
- SKTL. Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto. (2013). Asioimistulkin eettiset ohjeet. Saatavilla 7.5.2019 https://www.sktl.fi/@Bin/280271/Asioimistulkin_ammattiss%C3%A4%C3%A4nn%C3%B6st%C3%B6.pdf
- Tieteen termipankki. Saatavilla 19.4.2019 <https://tieteentermi-pankki.fi/wiki/K%C3%A4%C3%A4nn%C3%B6stiede:k%C3%A4%C3%A4nt%C3%A4minen>
- Tieteen termipankki. Saatavilla 19.4.2019 <https://tieteentermi-pankki.fi/wiki/K%C3%A4%C3%A4nn%C3%B6stiede:skoposteoria>
- Tiimiakatemia. Kansakoulun historia. Saatavilla 7.5.2019 <https://taln.fi/kansakoulun-historia/>
- Tiittula, L. (2014). Johdatusta kääntämiseen ja käänöstieteeseen. Saatavilla 19.4.2019. <http://docplayer.fi/21520733-Johdatusta-kaantamiseen-ja-kaannostieteeseen.html>
- The Legatum prosperity index 2018. Ranking. Saatavilla 22.11.2019 <https://www.prosperity.com/rankings>

- Tilastokeskus. Maahanmuutto. Maahanmuuttajat väestössä. Vieraskieliset. Saatavilla 21.11.2019 <https://www.tilastokeskus.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa/vieraskieliset.html>
- Tilastokeskus. Tuotteet ja palvelut. Maahanmuuttajat ja kotoutuminen. Maahanmuuttajat väestössä. ulkomaankansalaiset. Saatavilla 28.3.2019 <https://www.tilastokeskus.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa/vieraskieliset.html>
- Tilastokeskus. Maahanmuuttajat ja kotoutuminen, Väestö kielen, iän ja sukupuolen mukaa. Saatavilla 28.3.2019 http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Maahanmuuttajat_ja_kotoutuminen/Maahanmuuttajat_ja_kotoutuminen_Maahanmuuttajat_ja_kotoutuminen/030_kieli.px/table/table-ViewLayout2/?rxid=e92e3430-9f21-440f-a8a3-fc46e84b9b19
- Tilastokeskus. Suomi maailman kärjessä. koulutus ja henkinen pääoma. Saatavilla 2.4.2019 <http://www.stat.fi/tup/satavuotias-suomi/suomi-maailman-karjessa.html>
- Tuominen, T. (31.8.2018). Luentomateriaali. Luento käänösprosessista [Luentotalenne]. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu. Saatavilla 10.3.2019 <https://moodle.diak.fi/mod/folder/view.php?id=39694>
- Vanhempainliitto. Opas. Saatavilla 8.3.2019 <https://vanhempainliitto.fi/oppaat/>
- Vanhempainliitto. Artikkelit. Vanhemmat mukaan koulun ja päiväkodin arkeen! miksi ja miten? Saatavilla 8.3.2019 <https://vanhempainliitto.fi/artikkelit/vanhemmat-mukaan-koulun-ja-paivakodin-arkeen-miksi-ja-miten/>
- Vanhempainliitto. Tietoa liitosta. Saatavilla 2.4.2019 <https://vanhempainliitto.fi/tietoa-liitosta/>
- Vehmas-Lehto, I. (1999). *Kopiointia vai kommunikointia? johdatus käännösteoriaan*. 2. painos Helsinki. Finn Lectura
- Voipio-Huovinen. S. (25.2.2019). Suomenkielinen opetus S2: Vieraskielisten opilaiden kehitys Espoon peruskouluissa 2014-2019 [Luento]. Espoo: Suomenkielisen opetuksen tulosityksikkö.
- Voipio-Huovinen. S. (25.2.2019). Suomenkielinen opetus S2 Suurimmat ulkomaiset kieliryhmät Espoon peruskouluissa [Luento]. Espoo: Suomenkielisen opetuksen tulosityksikkö.

- Väestöliitto. Tutkimus. Väestöntutkimuslaitos. Tilastoja. Maahanmuuttajat. Maahanmuuttajien määrä Saatavilla 27.3.2019 http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja/maahanmuuttajat/maahanmuuttajien-maara/
- Väljörvi, J. Mannonen, M. Huttunen, O. Ojanen, H & Koskelo, W (2018). *Maailma muuttuu-muuttuuko koulukin?* Jyväskylä: Docendo <http://copecolesmidelt19311.over-blog.com/article-71299805.html>
- المملكة المغربية وزارة التربية الوطنية والتكوين المهني والتعليم العالي والبحث العلمي. التربية الوطنية. النظام
ظهير بشأن النظام الأساسي للتعليم الأولي. نصوص قانونية. التربوي. التعليم الأولي. Saata-
villa 27.3.219 https://www.men.gov.ma/Ar/Documents/dahir_EnsPresco.pdf
- المملكة المغربية وزارة التربية الوطنية والتكوين المهني والتعليم العالي والبحث العلمي. التربية الوطنية. النظام
Saatavilla 27.3.219 <https://www.men.gov.ma/Ar/Pages/Accueil.aspx>

LIITE 1: Suomenkielinen opas: TERVETULOA YLÄKOULUUN!

Suomenkielinen opas: TERVETULOA YLÄKOULUUN! Saatavilla 23.11.2019 osoitteessa: <https://vanhempainliitto.fi/esitteet/tervetuloa-ylakouluun/>

LIITE 2. Arabiankielinen opas: دليل مرحبا بكم في الإعدادية (التعليم المتوسط)!:

دليل
لوالدي تلاميذ
الصف السابع

مرحباً بكم
في الإعدادية*!

* الإعدادية: هي التعليم المتوسط. المرحلة الأخيرة من التعليم الأساسي التي تتضمن الفصل السابع والثامن والتاسع.

عزيمي الوالد(ة)

المرحلة الابتدائية قد وّلت وانتهت، وطفلك ينتقل الآن إلى الصف السابع. ومعها ستبدأ مرحلة حياتية جديدة ومثيرة للاهتمام. تجلب مرحلة الإعدادية (التعليم المتوسط) معها العديد من الأمور الجديدة في التعليم والمهمة من منظور الدراسات المستقبلية. تتعلق المرحلة أيضاً بنمو الشباب والفرحة المرتبطة بها، وبالتحديات أحياناً.

بداية الصف السابع من المحتمل أن تكون مصدر توتر لطفلك ولك كذلك كوالد(ة). كيف ستبدأ الدراسة؟ كيف سيجد الطفل مكانه في صف ومدرسة جديدتين؟. الطفل يحتاج لدعمك. ومن المهم التحدث معه عن الأمور المتعلقة بمرحلة الإعدادية.

كوالد(ة)، يجب عليك أن تُظهر حماسك وتشجيعك للانتقال إلى الإعدادية. إن ثقة الوالدين بالمدرسة والمعلمين وتقدير المدرسة تنعكس على الطفل، وتؤثر على الدافع الدراسي وتُعلق الطفل بالمدرسة.

نأمل بهذا الدليل، أن تحصل على الدعم والمساعدة في مرحلة الانتقال إلى الإعدادية والاستفسارات المتعلقة بها.

تحياتنا

نقابة الوالدين
الفنلندية

مرحلة الإعدادية تغير نمط الدراسة.

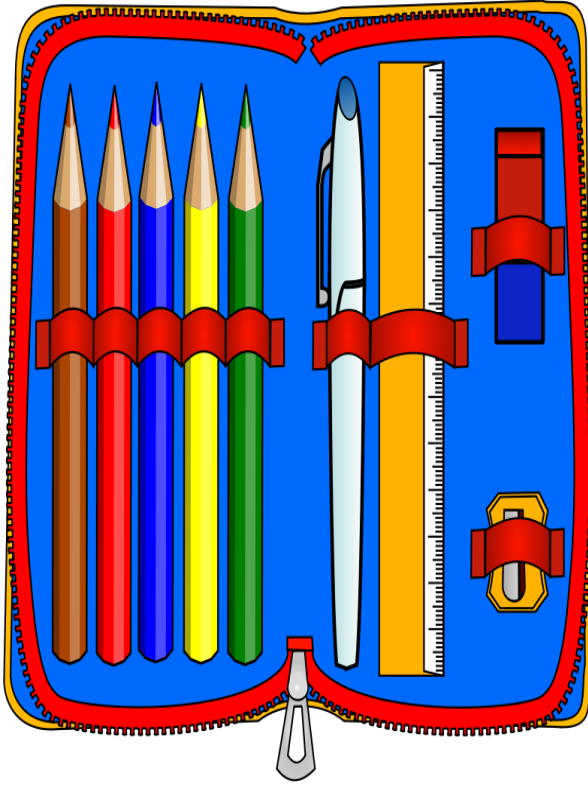
تتغير الدراسة في مرحلة الإعدادية من نواح عديدة. ستُضاف مواد دراسية جديدة والأيام الدراسية ستطول. عوضاً عن مدرس الصف سيكون لكل مادة مدرسٌ مختص وأيضاً مشرف الصف أو مرشد المجموعة، الذين يعتنون بالفصل وبالأمر العامة المتعلقة بالدراسة. تعني بداية مرحلة الإعدادية للعديد من الطلاب الانتقال إلى مدرسة جديدة وفصل جديد وزملاء فصل جدد.

تتطلب الدراسة من الطالب المزيد من الاستقلالية بالاعتماد على النفس وتحمل المسؤولية فيما يخص دراسته. تزداد المواد الاختيارية بما يتيح للطلاب اختيار بعض المواد حسب اهتماماتهم.

يوجه المنهج التعليمي الأنشطة المدرسية ويبدل على ما يتم تدريسه وعلى كيفية التعلم في المدرسة. عادة ما يتم العثور على المنهج التعليمي في الصفحة الإلكترونية للمدرسة. من المفضل للآباء أن يطلعوا عليه.

يركز المنهج التعليمي على الاستمتاع بالتعلم والتحمس له وعلى نشاط الطلاب الشخصي في الدراسة. يستخدم في التعليم أساليب عمل متنوعة: نجرب ونستكشف ونستفيد من الفعاليات والحركة. الدراسة تكون أيضاً خارج الصف، فنتجول في الطبيعة أو نزرور المتاحف والشركات على سبيل المثال. تستخدم الألعاب والبيئات الافتراضية الأخرى كذلك كبيئة تعليمية. فلتقنية المعلومات والاتصالات دور مهم في الدراسة.

يتم التركيز في جميع المواد الدراسية على مهارات واسعة النطاق التي تتخطى حدود مهارة المواد الدراسية، وهي مهارات لازمة في الحياة العملية والدراسة في المستقبل. لكل مدرسة، خلال السنة الدراسية، على الأقل موضوع واحد أو مشروع أو دورة، حيث يُمزج بين محتوى المواد الدراسية ويُعامل مع المواضيع المختارة من وجهات نظر المواد الدراسية المختلفة.

تقييم الطلاب متنوع ومحفز وموجه للتعلّم. فبالإضافة إلى الشهادات، يتلقى الطلاب الملاحظات بطرق عديدة كالمناقشات التقييمية التي يشارك فيها كل من التلميذ والوالدين بالإضافة إلى تقييم الطلاب لمهاراتهم ذاتياً والتقييم بالمقارنة. من واجب المدرسة توفير المعلومات عن تقدم التلميذ في الدراسة للتلميذ ووالديه وبوتيرة كافية.

توجد النقاط الرئيسية للمنهج التعليمي بالصفحة الإلكترونية لمديرية التعليم ([Linkki Opetushallituksen sivulle](#))

في الفصل الجديد - الأصدقاء مهمين

♦ الأصدقاء والانتماء للمجموعة مهمين لكل طفل. يجب أن يشعر الطفل بأنه عضو مهم في الفصل والمجتمع المدرسي.

♦ تحدّث في البيت عن علاقات الصداقة المدرسية ورجّب بأصدقاء الطفل في بيتكم.

♦ يجب التدخل دائماً لعلاج استبعاد الأطفال أو التنمر. لا تطيلوا التفكير في الأمر بمفردكم، بل قوموا بالاتصال بالمدرسة.

من وجهة نظر الطفل فغالباً ما تحصل الحياة المدرسية على معناها عن طريق الأصدقاء. المدرسة ممتعة عندما يكون هناك أصدقاء. الأصدقاء والانتماء للمجموعة مهمان لكل طفل. ينبغي أن يستشعر الطفل بأنه مهم وعضو كامل العضوية في مجتمع الفصل والمجتمع المدرسي. يُضيف الانتماء للمجموعة الرضا والسلامة في المدارس كما وجد أنه يعزز التعلم. من ناحية أخرى، قد يُسبب الأصدقاء أيضاً ضغطاً جماعياً، على سبيل المثال فيما يتعلّق بأمور المظهر الخارجي أو استخدام المخدرات.

فترة بداية الفصل السابع هي الأكثر أهمية في تشكيل الصداقات والانتماء للفصل الجديد. في العديد من المدارس يتم دعم التجمعات في مجتمع الفصل في نشاطات بداية الصف السابع، حيث يتعرف الطلاب على بعضهم البعض ويمارسون مهارات التفاعل ويبينون مجموعة آمنة وعملية. يبني الجميع سوياً في الفصل الجديد روحاً جماعية جيدة بما يضمن عدم استبعاد أي تلميذ. في المدارس يوجد أيضاً تلاميذ الدعم (وهم تلاميذ قدماء في المدرسة يدعمون التلاميذ الجدد)، الذين ينظمون أنشطة تدعم الصداقات وأياماً مرتبطة بموضوع ووقائع.

سرعان ما يجد بعض الأطفال مكانهم في المجموعة الجديدة، والبعض الآخر يستغرق وقتاً أطول للدخول للمجموعة الجديدة، وقد يكون الطفل قلقاً من ذلك سلفاً. يمكنك كوالد(ة) تهدئة طفلك. فعادة يتم الانتماء للصف على ما يرام ولا داعي للقلق.

في المنزل كذلك، يجدر الحديث عن الصداقات المدرسية. يمكن أن يُسأل الطفل كيف يشعر في الفصل الجديد وما نوعية زملاء الدراسة وهل وجد الطفل أصدقاء جدد. علاقات الصداقة للطفل يُمكن أن تُدعم في المنزل من خلال الاهتمام بأصدقاء الطفل والترحيب الدائم بهم في البيت.

ينبغي على الدوام التدخل في حالة استبعاد طفل في المدرسة. إذا تحدث الطفل عن الوحدة والاستبعاد الجماعي، فلا يجب التفكير في الأمر وحدكم في البيت بل ينبغي الاتصال بمشرف الصف أو موجه المجموعة. يمكن للمدرسة والطفل سوياً أن يفكروا في كيفية دعم الصداقات والارتباط الجماعي.

كما يجب التدخل الدائم ضد التنمر الواقع في المدرسة. إذا أخبر الطفل في البيت عن التنمر، استمع وطمئن وكن داعماً له. إذا لم يتكلم الطفل في المدرسة عن التنمر، اتفقا أنك كوالد(ة) يمكنك الاتصال بمدرس الفصل أو المسؤول عن المجموعة. فمن واجب المدرسة التدخل دائماً في حالة التنمر ويجب أن تكون لدى المدرسة خطة للقيام بذلك. إذا شككت أن طفلك يشارك في التنمر فابق هادئاً وأخبر طفلك بوضوح أن التنمر غير مقبول. استمع إلى الطفل واتصل بالمدرسة.

تدعم المدارس أيضاً، بصورة متزايدة، الآباء ليتعرفوا على بعضهم البعض ويشكّلوا شبكات تواصل. يُعتبر هذا الأمر مهماً في المدرسة الإعدادية كما هو في المدرسة الابتدائية. وعندما يتعرف الوالدين على بعضهم البعض، يمكن أن يعززوا معاً رفاه التلاميذ ويقدموا الدعم كي لا يُستبعد أي طفل من المجموعة.

في مدرسة الإعدادية نحتاج لتعاون البيت مع المدرسة.

♦ يُعتبر التعاون بين البيت والمدرسة في مدرسة الإعدادية بنفس القدر من الأهمية كما في المدرسة الابتدائية. فترة الإعدادية مهمة من منظور الدراسات المستقبلية.

♦ يُقدّر طالب مدرسة الإعدادية اهتمام والديه بدارسته وذهابه إلى مدرسته ويستفيد من ذلك.

♦ التعاون بين البيت والمدرسة أكثر تفاعلاً وأكثر فعالية وتشاركية للوالدين من ذي قبل.

♦ تعرّف الوالدين على بعضهم البعض والربط الشبكي مطلوب أيضاً في مدرسة الإعدادية.

يُعتبر التعاون بين البيت والمدرسة في مدرسة الإعدادية بنفس القدر من الأهمية كما في المدرسة الابتدائية. فترة الإعدادية مهمة للدراسات المستقبلية وترتبط بالنمو للشباب والتحديات المتعلقة به. لذا فمن المهم جداً أن يعمل البيت والمدرسة معاً وأن يدعموا نمو الطفل وتعلمه وتعليمه.

ربما يشعر الطفل والديه بأنه لا يريد في المدرسة وأنه لا يحتاج إليهم هناك. غير أن الطفل يكون عادة راضياً عن إظهار الوالدان الاهتمام والذهاب إلى المدرسة. كما أن على المدرسة أن تكون نشطة بدورها وأن تدعو الوالدين إلى المدرسة وتُعرّفهم أنه لا تزال هناك حاجة لهم وأن التعاون البيتي والمدرسي مهم.

تتفاوت ممارسات التعاون البيتي والمدرسي من مدرسة إلى أخرى. تُنظَّم أمسيات الآباء وأولياء الأمور في جميع المدارس. بالمقارنة بالماضي، أصبحت أمسيات الآباء وأولياء الأمور تحتوي على نقاشات وتفاعل وفعاليات أكثر ويخصص فيها وقت ليتعرّف الأولياء على بعضهم البعض. وقد تشمل بعض أمسيات الآباء وأولياء الأمور أحياناً على حضور التلاميذ أيضاً.

بالإضافة إلى ذلك، تنظّم في المدارس مجموعة متنوعة من المناسبات والاحتفالات التي يدعى إليها الوالدان. يُرى أولياء الأمور بشكل متزايد في اليوم المدرسي. يمكن للوالدين أن يشاركوا في الدروس والتحدث - على سبيل المثال - عن مهنتهم أو هواياتهم أو غير ذلك من الخبرات كما يمكن للتلاميذ أيضاً زيارة أماكن عمل والديهم.

كثيراً ما يكون التواصل بين المدرسة والبيت في المدارس الإعدادية عبر برامج الاتصال المدرسية ولما (Wilma) أو هُلما (Hilma) أو ما يشابههما. تستخدم بعض المدارس في الاتصال وسائل التواصل الاجتماعي أيضاً. قد يكون لوالدي تلاميذ الصف مجموعة "واتساب" خاصة بهم، أو ما شابه ذلك. تتواصل المدارس أيضاً مع الوالدين عبر مواقعها على شبكة الإنترنت. المناقشات المألوفة المتعلقة بالتقييم أو التطوير مستمرة أيضاً في المدرسة الإعدادية كما كانت بالمدرسة الابتدائية.

يشارك الوالدان بصورة متزايدة في تطوير الأنشطة المدرسية. المدرسة قد تطلب وجهات نظر الوالدين من خلال الدراسات الاستقصائية أو استدعاء الوالدين إلى ورش العمل أو إلى مجموعات العمل المدرسية أو إلى أمسيات الآباء وأولياء الأمور لمناقشة الأنشطة المدرسية التي ترتبط بمواضيع الساعة.

توجد جمعيات الوالدين في الكثير من مدارس الإعدادية. تقوم هذه الجمعيات بجمع والدي تلاميذ المدرسة كما تدعم بطرق مختلفة الرفاه في المدارس إلى جانب المدرسة والتلاميذ. في العديد من مدارس الإعدادية، يتعرف الوالدين على بعضهم البعض، يبنون شبكة تواصل ويعملون معاً لدعم رفاه تلاميذ الصف. إذا لم تدعم المدرسة الربط الشبكي بين الوالدين، يمكن للوالدين أن يكونوا نشيطين ذاتياً وأن يقترحوا ذلك.

من المفيد أن يشارك الجميع في فعاليات التعاون بين البيت والمدرسة قدر المستطاع. بالمشاركة يصبح المدرسون والأنشطة المدرسية مألوفين، مما يسهل دعم تعليم الطفل. تعارف والدي تلامذة المدرسة والصف يقدم الدعم للمسؤولية التربوية للوالدين و يسمح للوالدين بالتواصل و مناقشة القضايا المشتركة.

إذا شكّل أي شيء عن تعلم الطفل حيرة لك فلا تتردد في الالتجاء لمشرف الصف أو أي موظف آخر تثق به في المدرسة. إذا كان الأمر مرتبطاً بشكل واضح بمادة تدريسية معينة، يمكنك أن تكون على اتصال مع مدرس تلك المادة. كما يمكن أن تسأل مدير المدرسة عن

الأمر المتعلقة بالتعليم. تتوفر خدمات ممرضة المدرسة وطبيب المدرسة والأخصائي الاجتماعي المدرسي ومستشار علم النفس المدرسي في مرحلة الإعدادية كما كانت في المرحلة الابتدائية ويحق للوالدين الاتصال بهم.

تلميذ مدرسة الإعدادية يحتاج لدعمك

♦ التلميذ المنتقل لمدرسة الإعدادية يأمل من والديه الدعم في المرحلة الانتقالية وفي نقاش الأمور المدرسية والمساعدة في التعليم.

ادعم

♦ يمكن لكل والد(ة) أن يدعم تعليم الطفل. يحتاج الطفل من الوالدين الدعم والتشجيع قبل كل شيء.

شجّع

♦ اسأل يومياً عن أخبار اليوم الدراسي للطفل. دع الطفل يعلم أنك تحت تصرفه وداعم له. تحدثوا في البيت عن المدرسة والتعليم بطريقة إيجابية.

اسأل

♦ شجّع الطفل على الصبر والمثابرة في الواجبات المدرسية.

♦ يحق للطفل الحصول على الدعم في الدراسة والتعليم من المدرسة إذا كان يحتاج إليه.

حتى إذا كبر الطفل وحاول أن يوصل للوالدين في بداية مدرسة الإعدادية أنه يهتم بدراسته بنفسه، فإنه لا يزال بحاجة إلى دعم والديه ومساعدتهم. كما أن الوالد(ة) قد يعتقد بسهولة أن تلميذ مدرسة الإعدادية قد أصبح كبيراً وأن عليه أن يعتني بنفسه بالأمور المتعلقة بالتعليم. كانت ثقافة الاستقلال المبكر قوية في فنلندا لكنه من الجيد أن نتذكر أن أهمية دعم الوالدين لتلميذ مدرسة الإعدادية تساوي أهميته لتلميذ الابتدائية.

على الرغم من أن الصداقات مهمة لفترة المراهقة (الشباب المبكر) وقيمة الأصدقاء تزداد فقد أظهرت الدراسات أن الطفل يُحَدِّدُ النقاش مع الوالدين في الأمور المدرسية والأمور المتعلقة بالانتقال لمدرسة الإعدادية والحصول على الدعم والمساعدة والتشجيع من الوالدين. كذلك تقديم المشورة والمساعدة في الواجبات المدرسية البيئية والتعليم ما زالوا يُعَدُّون مهمين.

يجب أن نتحدث مع الطفل عن المدرسة والتعليم يوميا. اسأل الطفل عن أخبار اليوم الدراسي. لا تقبل بـ "لا بأس" كجواب، لكن اسأله نوعية من الأسئلة تجعله يخبرك عن يومه الدراسي، على سبيل المثال، "ما الذي سار على ما يرام اليوم؟" أو "ما الذي ألهمك اليوم؟" أعطِ الطفل الوقت وتحدثوا في اللحظات الهادئة. كوالدة (ة) كن مثالا جيدا. اتبعوا تبادل أخبار اليوم كعادة في العائلة.

اهتمام الوالدين بدراسة أطفالهم تشجع الطفل على الدراسة وتلهمه. يحبذ الكلام على المدرسة والدراسة في البيت بطريقة إيجابية. الموقف الإيجابي للوالدين من المدرسة يعزز ارتباط الطفل بالمدرسة ويحفزه على الدراسة. بالمناقشة مع طفلك بشكل منتظم حول الأمور المتعلقة بالمدرسة ستلاحظ بسهولة إذا كان طفلك يعاني في المدرسة من التوتر أو الإجهاد أو الضغط.

كل والدة (ة) يقدر دعم تعليم الطفل بغض النظر عن خلفيته التعليمية الخاصة به. قبل كل شيء يحتاج الطفل من والديه إلى الدعم الاجتماعي (التحفيز والتشجيع والمساعدة على تخطي الصعوبات وخيبة الأمل). حتى إذا كان الطفل يقوم بواجباته المدرسية البيئية في المدرسة الابتدائية لوحده، فإن مدرسة الإعدادية تحمل معها مواد دراسية جديدة وتحديات جديدة، قد يحتاج الأطفال إلى دعم الوالدين بها. قد يحتاج الطفل إلى مساعدة، مثلا في جدولة الواجبات المدرسية. يمكنك جعل سؤال الطفل عن واجباته المدرسية للأسبوع المقبل ومساعدته على معرفة حجم العمل المطالب به عادةً يومية. هذه أيضا رسالة لطفلك أنك تقدر عمله المدرسي وأنت داعم له. لاحظ وبيّن الأمور الجيدة في الطفل. فكروا مع بعض في نقاط قوة الطفل وكيف تساعد في التعليم والدراسة.

يجدر الاهتمام بعمل الطفل ومساهمته أكثر من الاهتمام بالنتيجة النهائية. هذا ما يؤكد عليه أيضا المنهج الدراسي. التعليم ليس دائما ممتع وكذلك يجب بذل جهد في الواجبات المدرسية البيئية. شجع الطفل على الصبر والمثابرة. إثنى على الطفل لمحاولته وأنه تخطى التحديات. ولكن تذكر، أنه إذا كان لطفلك مشاكل تتعلق بالدراسة أو التعلم، يحق له الحصول على دعم من مدرسته. ينبغي تقديم الدعم للطفل طالما هو بحاجة له وبالمستوى الذي يحتاج إليه. إذا كنت قلقا إزاء تعلم الطفل أو تشعر أن دعم مدرسة طفلك لا يكفي، يرجى الاتصال بمدرس فصل الطفل، مسؤول المجموعة أو مدير المدرسة.

يمكن الحصول أيضا على الدعم في التحديات المتعلقة بنمو الطفل أو سلوكه من المدرسة. إن كنت قلقا من سلوك طفلك، صحته النفسية أو أمور أخرى متعلقة بتطور ونمو الطفل، بكل جراءة اتصل بممرضة المدرسة، بالمشرف الاجتماعي للمدرسة أو بمستشار المدرسة في علم النفس. هم في المدرسة من أجل الأطفال.

في مرحلة الإعدادية ن فكر في الدراسات المقبلة

♦ من المستحسن التفكير في دراسات ما بعد التعليم الأساسي والتخطيط المستقبلي خلال فترة الإعدادية كلها.

♦ الوالدين والمقربين للطفل هم أهم مصدر معلومات لتلميذ الإعدادية عند تفكيره في خياراته التعليمية المستقبلية.

♦ حفّز طفلك وشجعه على اتخاذ خياراته الذاتية الخاصة في مرحلة الإعدادية وفي فترة تفكيره في التعليم الذي يتلي الإعدادية.

خلال فترة الإعدادية يفكر الطفل في مستقبله ويقرر أين يتوجه بعد التعليم الأساسي. على الرغم من أن اتخاذ قرار الدراسات المقبلة يتم في نهاية الإعدادية، إلا أنه يجدر بقاء التخطيط للتعليم بعد الأساسي وللمستقبل مفتوحا طيلة فترة التعليم المتوسط.

تبيّن أن للوالدين دورا هاما خلال تفكير الشاب في الخيارات التعليمية. ويشكّل الوالدين والمقربين للطفل المصدر الرئيسي للمعلومات بالنسبة لتلميذ الإعدادية خلال التفكير في مجال الدراسة المستقبلية. للأصدقاء دور عظيم في الخيارات التعليمية.

يفتقد تلميذ الإعدادية إلى دعم والديه عند التفكير في المستقبل. تناقش مع طفلك حول نقاط قوته، اهتماماته، رغباته والحياة العملية. من المهم تذكّر أن اختيار التعليم هو مسألة اختيار الطفل نفسه، وهو أمر يجب تحفيزه. يحتاج الأطفال إلى دعم والديه للتفكير وليس المشورة المباشرة.

في فنلندا لا يزال اختيار الشباب لمهنتهم يرتكز بقوة على نوع الجنس: إذ أن الفتيات يهتمّون بقطاعات الرعاية والفنّان يهتمّون بالمجالات التقنية. حفّز طفلك وشجّعه على اتخاذ خياراته الخاصة بغض النظر عن الجنس أو اختيارات الأصدقاء.

في مدارس الإعدادية، يتلقى التلاميذ الدعم في مجال التخطيط المستقبلي والاختيار التعليمي من طرف الموجه التعليمي. ينظم توجيه التلاميذ في مدرسة الإعدادية كدروس منفصلة، يتولى رعايتها الموجه التعليمي (مدرس متخصص في مسائل التوجيه التعليمي).

يتناول توجيه التلاميذ مسائل مثل مهارات الدراسة والانتظام في الدراسة، المعرفة الذاتية، فرص الدراسات العليا، الحياة المهنية والعملية. إضافة لساعات التوجيه التعليمي، يتلقى جميع الطلاب المشورة والتوجيه الشخصي أو التوجيه في مجموعات صغيرة، عند الحاجة.

خلال الفصول الأخيرة من التعليم الأساسي يجهز للتلاميذ دورات تدريبية للحياة العملية لدعم الخيارات التعليمية والمهنية المستقبلية. في معظم الأحيان، يتعرف الطلاب على العمل في تدريب للعمل يستغرق أسبوعاً أو أسبوعين (ما يسمى بفترة تبيت). تعرّف مع طفلك على أماكن التبيت. يمكنك أيضاً أن تعرض على المدرسة مكان التبيت في مكان عملك الشخصي.

أنماط الحياة الصحية والروتين اليومي

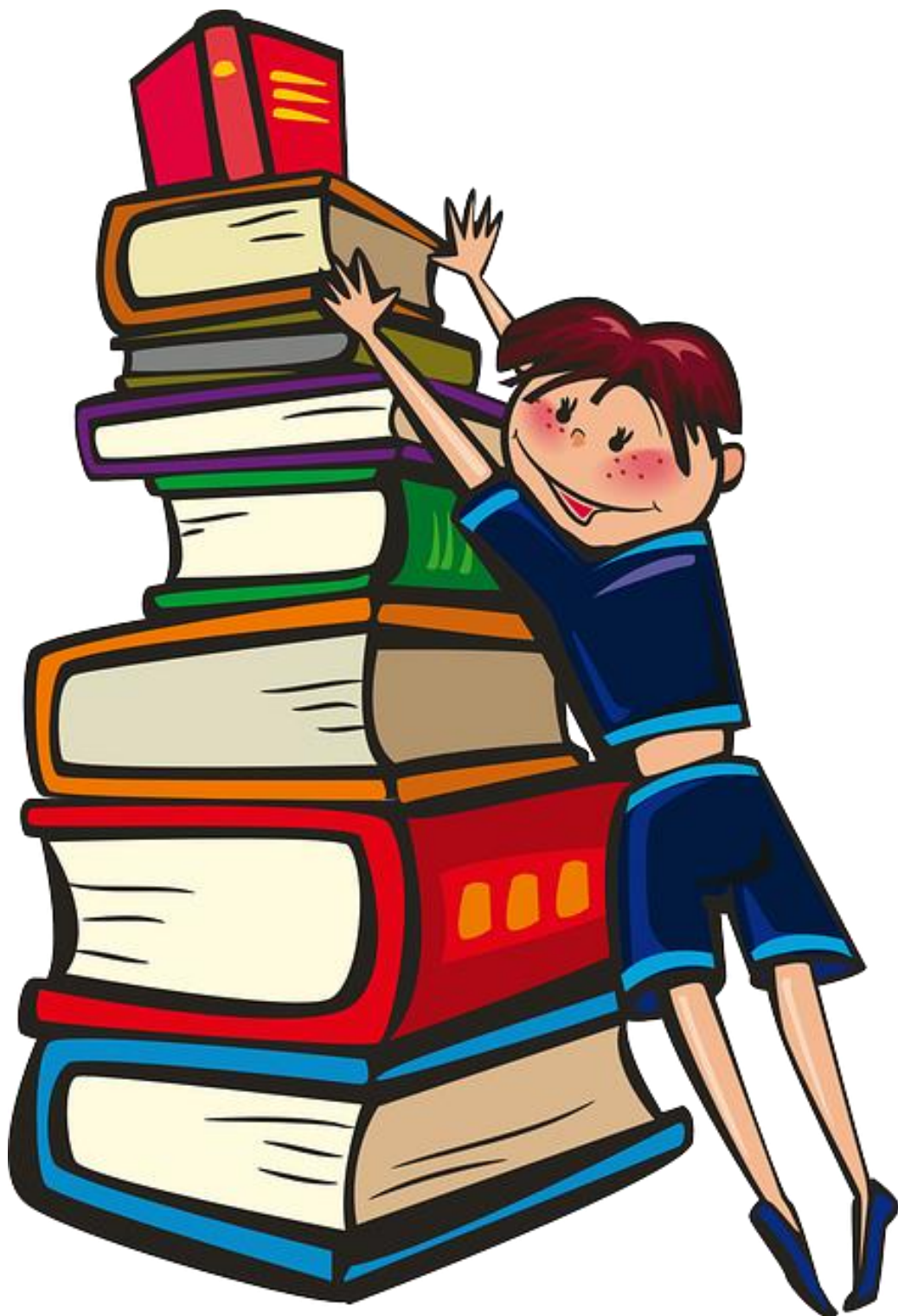
- الوالدين لديهم مهمة هامة لرعاية الروتين اليومي والرفاهية في البيت لتلاميذ الإعدادية، حتى يتمكن الطفل من الدراسة في المدرسة.
- النوم والرياضة الكافيين، تغذية متنوعة وصحية، فضلا عن الكمية المناسبة من وسائل التواصل الاجتماعي والألعاب الرقمية التي شكلت أساس الازدهار.

النوم الكافي

النوم الكافي هو شرط أساسي لرفاه الأطفال والشباب ونموهم الصحي وتعلمهم. النوم مهم بشكل خاص لتلاميذ الإعدادية، لأن مجرد النمو البدني يتطلب النوم. يؤدي النوم أيضا دورا هاما في التعلم والذاكرة. وهو يسمح بتعلم الجديد وحفظ ما تُعَلَّم في الذاكرة.

يحتاج تلميذ التعليم المتوسط إلى النوم حوالي 10 ساعات في الليلة. الحاجة إلى النوم ليست ثابتة، لكن الجهد البدني والنفسي سيزيد من الحاجة إلى النوم. على سبيل المثال، بعد فترة دراسة مستعجلة أو رياضة قاسية يحتاج الطفل إلى مزيد من النوم والراحة. النوم يعيد نظام الجسم بعد الإجهاد الدراسي أو الجسدي.

يجدر التحدث مع تلاميذ الإعدادية عن أهمية مهام النوم. النوم الكافي والراحة لتلاميذ الإعدادية ليس بديهيا، بل الذهاب إلى الفراش والنوم ينتقل بسهولة إلى وقت لاحق. حاول التمسك بجدول النوم المنتظم، لأنه يضمن الراحة الكافية، يسهل النوم مساء والاستيقاظ صباحا. في وقت المساء، تقريبا ساعة قبل وقت النوم، من المستحسن وقف اللعب بالألعاب الرقمية حتى لا يصعب الخلود للنوم. التشبث بجدول النوم يتطلب من الوالدين الصبر ووضع الحدود. هناك بعض النصائح لذلك، على سبيل المثال بالصفحة الإلكترونية لرابطة مانر هايمن لحماية الأطفال ([Linkki Mannerheimin Lastensuojeluliiton verkkosivuille](http://Linkki.Mannerheimin.Lastensuojeluliiton.verkkosivuille))

الرياضة الكافية

للرياضة آثار إيجابية كثيرة على صحة الأطفال والشباب ورفاههم. الرياضة تُنشط، تُؤثر على المزاج، تُحسن القدرة على التحمل، تُحسن النوم وتُعزز التعلم.

توصية النشاط البدني لتلميذ الإعدادية هي ساعة ونصف يوميا، نصفها ينبغي أن يكون نشاط بدني سريع. يُعوّض التدريب الخاص أو ممارسة هواية رياضية منتظمة جزء من الاحتياجات اليومية للتمرين. جزء كبير من توصية النشاط البدني يتكون من النشاط البدني اليومي: الرياضة المدرسية، الذهاب إلى المدرسة بالدراجات أو مشيا، الرياضة مع الأصدقاء أو العائلة إلخ. كما أن إضافة الرياضة في اليوم المدرسي قد زادت النشاط البدني اليومي لتلاميذ الإعدادية. الجرعة اليومية للتمارين يمكن أن تُجمَع من فترات تمرينية قصيرة.

يمكن للوالد(ة) دعم النشاط البدني للطفل، على سبيل المثال، عن طريق دعم هوايات اللياقة الرياضية، تشجيع الأطفال على الخروج للهواء الطلق، المشي أو ركوب الدراجات إلى المدرسة والهوايات والرياضة معا كأسرة واحدة. في سن الإعدادية قد تتغير هوايات الطفل: فالهواية القديمة تُستبدل بجديدة والطفل سيرغب في تجربة أنواع جديدة. من المستحسن أن يكون رد الفعل منفتح اتجاه تغيير اهتمامات الطفل. المهم هو أن الطفل لديه شيء للقيام به، ويرتاح فيه. الأمل معقود على أن يشمل هذا الشيء الرياضة أيضا.

نظام غذائي متنوع وصحي

يشكل الغذاء الصحي وإيقاع الغذاء المنتظم جزءا هاما من النمو والتنمية الصحيين للطفل والشباب. تؤثر التغذية على الصحة والرفاه والمزاج والقدرة على التحمل في المدارس فضلا عن الشعور الجيد الكلي. الوجبات المدرسية تغطي في المتوسط حوالي ثلث احتياجات الطفل من الطاقة طوال اليوم. يقدم البيت والمدرسة وجبات تكمل بعضها البعض.

حسب إحصائيات مدرسية، تقريبا جميع تلاميذ الابتدائية يتناولون الوجبات المدرسية خمسة أيام في الأسبوع. بدلا من ذلك، في الإعدادية فقط تلميذين من كل ثلاثة تلاميذ يبلّغون عن تناول وجبات الطعام المدرسية كل يوم. في المنزل يجب عليك التحدث عن الأكل المدرسي بشكل إيجابي وتشجيع الطفل على تناول الطعام في المدرسة، لأن موقف الوالدين المشجّع له تأثير على مشاركة الأطفال في وجبات المدارس. يمكن للوجبات المدرسية أن تُثار كموضوع مشترك للمناقشة في أمسية آباء وأولياء الأمور في الفصل بين الوالدين أو في جمعية الوالدين.

بسبب جدول الهوايات، ليس لأفراد الأسرة دائما إمكانية الجلوس حول طاولة العشاء. من المهم أن الوالدين يضمنون تناول الطفل لوجبة العشاء أيضا. لحظات الطعام المشتركة

والتحدث في مجريات اليوم والاسترخاء حول الوجبة المسائية الخفيفة يحسنون من رفاهية الأسرة كلها وقدرتها على التحمل. المزيد من المعلومات عن الطعام المدرسي يوجد بالصفحة الإلكترونية لتوصيات التغذية المدرسية ([Linkki kouluruokasuositukset sivuille](#)).

وسائل التواصل الاجتماعي والألعاب الرقمية

تُشكّل وسائل التواصل الاجتماعي جزءاً من الحياة اليومية للأطفال والشباب. عبر خدمات التواصل الاجتماعي نتواصل مع الأصدقاء، نقضي الوقت، نبحث عن المعلومات، نلتمس الدعم من الأقران ونحصّل عليه. ينبغي التحدث بانتظام للأطفال والشباب عن المبادئ التي تضمن وجوداً آمناً في وسائل التواصل الاجتماعي. القضايا المثيرة للقلق، مثل التنمر الإلكتروني، يستحق التكلّم عنه في أمسية الآباء وأولياء الأمور الخاصة بالصف الشخصي.

الألعاب الرقمية هي هواية ممتعة للعديد من الأطفال والشباب. اللعب في أحسن الأحوال هو متعة القيام به والاسترخاء معاً. كوالدة) يجب أن تكون مهتم بلعب الأطفال والتعرف على الألعاب. مهم إيجاد التوازن الصحيح بين اللعب والأمور اليومية الأخرى لرفاه الطفل.

من الطفولة إلى المراهقة (الشباب المبكر)

♦ الحياة مع مراهق مجزية و صعبة. تعرفوا على بعضكم البعض وتواصلوا مع والدي تلاميذ الصف وفكروا معا على كيفية التعامل كوالد(ة) مراهق.

تتم مرحلة الإعدادية في نفس الوقت الذي يكبر فيه الطفل إلى سن المراهقة (الشباب المبكر). يبدأ الطفل في الاستقلال، ينأى بنفسه عن الوالدين ويحتاج إلى مساحة لتطوير نفسه. الأصدقاء يصبحون أكثر أهمية من قبل وغالبا ما تتجاوز آرائهم آراء الوالدين. وفي الوقت نفسه، يحتاج الطفل إلى الوالدين ودعمهم.

تلاميذ الإعدادية يفكرون في أمور مختلفة متعلقة بالنمو وبالمظهر الخارجي وبالتودد وبالحيوة الجنسية وبالمخدرات. يمر كل شاب بالبلوغ بطريقته الخاصة وبسرعته الخاصة، لكنه يحتاج إلى دعم وإرشاد البالغين المقربين. في المدرسة تُناقش المواضيع المتعلقة بالنمو والشباب في حصة التربية الصحية، ولكنه من المهم مناقشتها أيضا مع الوالدين. الشباب يتحدثون الحدود التي يضعها البالغون والأخطاء تحدث. حاول كوالد(ة) خلق مثل هذا الجو الذي يجرؤ فيه الطفل على التكلم أيضا عن الأخطاء المرتكبة او الفشل.

الحياة مع مراهق مجزية وغالبا ما تكون صعبة. لذلك من المهم أن يتبادل الوالدين الأفكار والخبرات مع الوالدين الآخرين. المدرسة تقدم فرصة مثالية لهذا. تعرفوا وابنوا شبكات بين والدي تلاميذ الصف وفكروا مع بعض في الأمور المتعلقة بأبوة وأمومة المراهقين.

يوجد دعم للتعامل مع المراهق بالصفحات الإلكترونية التالية.

[Väestöliiton verkkosivuilta](#)

[Mannerheimin Lastensuojeluliiton verkkosivuilta](#)

[Lasten seurassa -verkkosivulta](#)

يستهدف هذا الدليل الوالدين الذين يوشك أطفالهم على بدء الصف السابع.

اهتمام الوالدين بتعليم الطفل يشجع ويحفز الطفل على الدراسة ويقوي الارتباط بالمدرسة.

التعاون الناجح بين البيت والمدرسة ودعم الوالدين.

◆ يدعم التعلم والنمو.

◆ يزيد من التحفيز المدرسي والرضا المدرسي.

◆ يقوي تقدير التعليم.

النص: توييا متسو
الرسومات والمخططات: النت
سنة النشر 2018